

Sovjetska Unija predmet spletk med diplomati

POGAJANJA ZA ZVEZO PROTI AGRESIVNOSTI SE ZMEROM ZASTRITA.—SPOR Z JAPONSKO ZARADI SAKHALINA. — VATIKAN DELUJE ZA NOVO IZOLIRANJE RUSIJE

Po odslovlitvi Maksima Litvinova pe postala nvanja politika sovjetske Unije velika zagonetka. Prej je bila za kolektivno varnost, za jačanje lige narodov in Litvinov je postal njen predstavnik.

V novem položaju

Stalin smatra, da je s propadom čehoslovaške republike nastal v Evropi nov položaj. To je resnica, ki je nihče ne zanikava. Ampak ker ni nihče pomagal Čehoslovaški, ali se naj prepusti "agresorjem" v milost in nemilost tudi druge izpostavljene dežele? V Londonu in Parizu so sklenili, da mora biti te negotovosti konec in začeli kovati "protiagresivno fronto".

Rusija povabljena

V njo sta Chamberlain in Daladier povabila tudi Rusijo. Stalin je v tem momentu odslovil Litvinova in dal vlogo komisarja zunanjih zadev Molotovu. Nato je pristal v pogajanja za zvezo. Prva poročila so svetovno javnost uverjala, da je sporazum že na dani, treba ga je samo še podpisati in razglasiti. Kmalu se je izkazalo, da so se tisti, ki so to poročali, motili, ali pa mislili na prejšnja Litvinova zagotovila. Litvinov pa ni bil več v kabinetu.

Kaj kdo hoče?

Ker pogodba, oziroma zveza ni bila sklenjena, se je javnost vpraševala, kaj je vzrok.

"Chamberlain," je odgovarjala propaganda kominterne. "Rusija," je trdil energično angleški propagandni aparat, kateremu je neposredno pritril tudi francoski.

Hitler s svojimi pobočniki v tem času ni držal rok križem. Začele so se spletke, kdo naj ima v tej krizi in v slučaju vojne Rusijo vsaj neposredno na svoji strani. Ljudstvo Francije želi zvezo z Rusijo. Enako velika večina ljudstva Anglije, dasi je masa v obema deželama proti diktaturi, tudi proti takozvani diktaturi proletariata. Ampak Rusija lahko pomaga zažeziti Mussolinija in Hitlerja.

Opreznost Nemčije

Nemčija pod Hitlerjem je proglasila Rusijo za smrtno sovražnico človeka in civilizacije. Boljševizem je treba uničiti. Ukrajina naj postane protektorat "tretjega rajha". Ampak ko hitro je začel Chamberlain flirtati z Moskvo in ji predlagal

zvezo, je isto storil tudi Hitlerjev režim. V praktičnem oziru lahko nudi Nemčija Rusiji veliko več kakor Anglija in Francija skupaj. Ekonomska kooperacija med Nemčijo in Rusijo bi pomenila, da bi Rusija dobivala iz Nemčije poceni nešteto izdelkov, katerih ji manjka, v plačilo pa bi Nemčijo zalagala s surovinami, katerih Hitlerjevi državi zelo primanjkuje. Ampak taka kooperacija na gospodarskem polju bi imela že v začetku tudi vse pogoje za politično sodelovanje.

Težavna odločitev

Dasi se današnja Rusija v svoji mednarodni komunistični taktiki razlikuje od Leninove Rusije kot noč od dne, je za vladu v Moskvi kljub temu več kot težavno usmeriti se v gospodarsko-politični tok, v katerem bi Berlin slavil svojo zmago. Praktično bi imela ne le Nemčija, nego tudi Rusija koristi od tega. Ampak kaj pa milijoni in milijoni ljudi po vsem svetu, ki gledajo na Rusijo še zmerom kot na zvezdo vodni-

Neprikljubljenost Anglije

Demokratska Anglija je bila zaveznica carske Rusije. Zdaj želi postati zaveznica tudi boljševiške Rusije. Vsaj tako izgleda. Ampak boljševiška Rusija Angliji ne zaupa, posebno še ne njenemu sedanjemu premierju Chamberlainu. Kaj prida v gospodarskem oziru ne moreta pomagati druga drugi. Druži ju torej lahko le strah pred nemško hegemonijo nad Evropo. To je Anglijo in Rusijo družilo pred svetovno vojno in radi tega strahu se že več mesecev pogajata za zvezo. Težko, da bo kaj prida iz nje, tudi če jo skleneta. Torijska stranka, ki vlada Angliji, bi rajše sporazum s Hitlerjem kot s Stalinom. Zato mešetari, spletkari in obljublja — največ seveda na stroške drugih.

Hitler preti

Ker Hitlerju ni vseeno, kako se ta pogajanja končajo, svari Moskvo pred posledicami. Zdaj že kakó leto dni časopisje v Nemčiji Rusije ne sme več napadati. A nedavno je bilo spet namignjeno, da bi Ukrajina pod Nemčijo bila bolj zadovoljna.

Za Rusijo je vprašanje, kaj (Nadaljevanje na 4. strani.)

Kaj in kdo škoduje "Proletarcu"?

V svoji polemiki o C. U. pravi John Tancek, da je razkosavanje našega agitacijskega dela za dva lista kvarno najbolj Proletarcu. Ivan Jantec meni, da če kateri list Proletarcu škoduje, je to Naprej. Nekdo v Detroitu misli, da mu škoduje Prosveta. Marsikdo pravi, da mu škoduje sedanja šibkost socialističnega gibanja. Nekdo je trdil, da škoduje Proletarcu boj proti Rusiji. Naš agitator je dotičnika vprašal, naj mu dokaže, kdaj se je Proletarec boril proti sedanji Rusiji. "Bom dokazal," je rekel dotičnik. Prinesel je Prosveto v dokaz. "Nič ne de," je dejal, oba lista sta enaka, pišeta eno in isto in oba sta socialistična." Kritike v prid Rusije smatra za borbo nji v propast.

Ta ali oni pravi, da škodujejo Proletarcu zameri. Na primer, temu ali onemu se zameri kaka stvar v SNPJ. Maščuje se, ako le mogoče, nad Proletarcem. Nekomu v Clevelandu se je zamerilo, ker ni mogel uspešno skončati svojega boja zaradi nekega posojila, pa misli, da naj nosi posledice Proletarec.

Proletarcu torej škoduje mnogo mnogo stvari. Oporo pa ima med onimi, ki vedo, da vrši koristno delo in se bori ljudstvu v prid.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Kiwanis, ki je internacionalna organizacija bogatih biznismenov, želi postaviti, ki bi reliferjem vzela pravico organiziranja. Bennett Knudson, predsednik Kiwanisa, smatra, da naj bodo reliferji rajše hvalažni za pomoč, namesto da stavkajo in se pečajo z rdečkarstvom. Priporoča amerškemu ljudstvu več patriotizma in prevojenja v veri. Kaj bi rekli "kiwanisi", rotarijanci itd., če bi reliferji zahtevali, da se njim vzame pravico organiziranja, ker so zakrivali sedanjo krizo!

Slovaki so dobili novo ustavo "po volji božji in Adolfa Hitlerja". Tako pravi v svojem proglasu premier dr. Tiso. Določa narodni svet 10 članov, ki bo vladal s ali pa brez parlamenta. Slednji ima po novi ustavi 80 poslancev, ki jih izbere vlada in ljudje pa glasujejo zanje. "Protektor" Slovaške je Nemčija.

Svetovna razstava v New Yorku ima manj dohodkov kot pa so promotorji pričakovali. Zato so več sto delavcev odslovili, vsem ostalim pa znižali plače 10 odstotkov. Vstopnina na razstavo je 75c, kar je za veliko večino ljudi preveč. Na

čikaški je bila 50c.

V mestnih službah v Chicagu je stotine mož, ki imajo tudi svoje žene uposlene v njih. Može imajo po \$50 do \$100 na teden, mnogi tudi več. In njihove žene pa od \$40 do \$75 na teden. Ti pari prejemajo od 4 tisoč do 10 tisoč dolarjev na leto in nekateri boljše plačani pari še nekaj stotakov več. Marsikak par je uposlen v mestnih službah zdržema že okrog 20 let. Večina moških v mestnih službah pravi, da so se poročili z dekleti, ki so tudi že bile uposlene v raznih mestnih uradih in po poroki ostale v njih. Ker jih je mnogo, ki bi radi imeli take plače, je naravno, da se hudejejo nad tem stanjem. Baš zato, ker so to dobre službe, pa tisti, ki jih že imajo, vztrajajo v njih. Protektira jih civil service. Ko se sistem spremeni, bo to neugodno razmerje prenehalo, prej ne.

Anglija namiguje Hitlerju, da mu je pripravljena "posoditi" 500 milijonov dolarjev, ako se oprime mirovne politike in mednarodnega sodelovanja. S temi in drugimi posojili si bi Nemčija ob enem pomagala iz

NAŠE PRIREDBE

Waukegan, Ill.—Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. julija. Klub obeta, da bo ta izlet nekaj posebnega.

Cleveland, O.—Izlet kluba Delavec št. 28 JSZ na Zornovo farmo v Brooklynu v nedeljo 30. julija.

Arma, Kans.—Izlet kluba št. 21 JSZ in prijateljev v nedeljo 30. julija na Novakovo farmo, Camp 50.

SSPZ dobila poslovnico v Pennsylvaniji

Iz glavnega urada SSPZ poročajo v glasilu "Napreduku", da je država Penna končno le dovolila poslovnicu tej zvezi, in to po mnogoletnem trudu. Izgubila jo je v času težkih stavkovnih bojev zaradi točke v njenih pravilih, da tisti člani, ki delajo v stavki, morajo biti črtani iz organizacije zaradi stavkokaštva. V poznejših letih se je zavarovalniški komisar države Penna opiral na tehnikalijske, kot na primer na seznam investicij, vprašanje solventnosti itd. Končno, ko je SSPZ Penni svojo solventnost dokazala, so jo priznali za veljavno podporno organizacijo. SSPZ ima v Penni precej društev, članov in glavnih odbornikov.

Homatije v Španiji

V diktaturah je prostor samo za enega diktatorja. Vsed tega je general Franco začel s čistko, da se iznebi generalov, ki so mu pomagali poraziti republiko, ker zahtevajo zdaj odločevanje v vladi. Odstavljen je bil general Gonzalo Quilepo de Llano, ki je eden najpopularnejših v fašistični Španiji, enako tudi general Juan Jague. Poročajo, da sta oba za samostojnost španske nvanje politike, dočim hodejo falangisti (fašisti) čimbolj pod Mussolinijevo in Hitlerjevo pokroviteljstvo.

Fašistična vlada ima težave tudi z rudarji v Asturiji. Petnajst tisoč vojakov je bilo poslanih nanje. Rudarji so poskrili v gorah in povzročajo vladnim četam velike izgube.

Workers Security Federation

Na iniciativo socialistov je bila nedavno ustanovljena nova organizacija za brezposelne, Workers Security Federation. Ponokod ima že močne postojanke. Kot znano, so socialisti in somišljeniki ustanovili tudi Workers Alliance, ki so si jo pozneje osvojili komunisti. Če bodo socialisti v novi organizaciji oprezní, se to ne bo več zgodelo.

REAKCIJA ZAKRIVA SVOJO POLOMIJADO Z NAPADI NA RELIFNE AKCIJE

DEMOKRATSKA VEČINA IN REPUBLIKANCI UNICUJEJO SOCIALNE ZAKONE.—KLOFUTE ROOSEVELTU.—MASA BREZPOSELNIH NAJBOLJ PRIZADETA, KAKOR ZMEROM

V volilni kampanji leta 1938 so demokrati kandidati v kongresu rabili geslo, "Z Rooseveltom naprej v new deal". Po volitvah je to geslo ostalo prilepljeno na oglaševalnih deskah in telefonskih drogovi, v kongresu pa ga ni bilo čuti.

Stara stranka v starih tradicijah

Demokratska stranka se je izklopala iz omotice, v katero je prišla vsled ogromne zmage leta 1930, in postala to, kar je bila: služabnica privilegijev. Leta 1930 je zmagała vsled ljudskega srda nad republikansko stranko — in pa vsled Rooseveltove popularnosti, ker je obljubil ogoljufanim milijonom Američanov "new deal".

Tisti polom je že nekako pozabljen in demokratska stranka smatra, da je skrajni čas obrniti Rooseveltu hrbet in mu prilagati klofute, ker vztraja v "zapravljanju".

Relifne akcije najbolj smešne

Siti kongresniki si ne morejo kaj, da ne bi ob vsaki priliki smišlili brezposelnih in drugih, ki so odvisni od rešila. Med tem so si senatorji dovolili vsaki še enega privatnega klerka in za potne stroške prejšnjim in novim pa dovolili 8c na miljo. Vse to bo plačalo seveda ljudstvo, kakor tudi njihove plače.

Ti novi in prejšnji klerki, narejeni z ljudskim denarjem, morajo kongresnikom in senatorjem pomagati v boju za diskreditiranje unij, v naporih za omešanje socialnih zakonov in v kampanji za pridobitev javnega mnenja proti vsemu, kar bi bilo ljudstvu v korist in reakciji v škodo.

Mrcvarenje zakonov

Predvsem hoče reakcija ubiti efektivnost dveh postav: Wagnerjeve, ki protektira pravico delavcem za kolektivno pogajanje in organiziranje, in pa postavu, ki določa maksimalni delavnik in maksimalne meзде. Wagnerjev zakon bodo smišlili s pomočjo posebne kongresne preiskave, postavu o mezdah in delovnih urah pa uničili z izjemnimi določbami, katerim ne bo potem ne konca ne kraja.

Pohlep po službah

Kongres je z veliko večino sprejel tudi zakon, ki vladnim uslužbencem prepoveduje politične aktivnosti. Tudi poslanci so vladni uslužbenci, ampak samega sebe so iz te postavice vzeli. Sprejeli so jo iz bojazni, da bo Roosevelt še kandidiral, pa si s pomočjo delegatov, ki imajo pod njim vladne službe, na konvenciji zagotovili večino. Ta zakon so oglašili za klofuto Rooseveltu in za udarec "tretjemu terminu".

Slabo za delavstvo

Val reakcije je dobil v svojem boju proti širjenju industrialnih unij nepričakovano pomoč od AFL in raznih dualnih unij, ki so jih ustanovili ljubosumni, a inake diskreditirani "unijiski voditelji", in pa od kompanijskih organizacij. V boju za preprečenje organiziranja milijonov ameriških delavcev pomagajo korporacijam sodišča, legislature posameznih držav, kapitalistično časopisje in kot že rečeno zvezni kongres.

Ameriškem delavstvu se o betajo slabi časi. Ker je politično neizveščano — največ po krivdi starokopitnega in zdaj tudi unij CIO (ker so proti samostojni delavski politični akciji) se širijo fašistični pokreti, kateri se polagoma strnjujejo in postajajo delavstvu in civilnim svobodščinam prebivalstva v splošnem čezdalje bolj nevarni.

Tragedija je, da ni v tej politični in ekonomski krizi v Zed. državah nikakega samostojnega delavskega gibanja, h kateremu se bi zavedni proletariati lahko obrnili z zaupanjem in pričakovali tudi uspehov od borbe za svoje pravice.

Čas je, da meročajni progresivni voditelji unij in drugi to dejstvo čimprej priznajo in store kar je potrebno, da bo ljudstvo imeli priliko izbirati še kaj drugega kakor pa samo med demokrati in republikanci.

KONFERENCA JSZ IN PROSVETNE MATICE V CLEVELANDU

V nedeljo 20. avgusta bo v Clevelandu konferenca zastopnikov klubov JSZ in društev Prosvetne matice. Delegete nanjo pošljejo klubi in društva v Clevelandu, iz Girardu in drugih sosednih naselbin.

Konferenca se vrši v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Prične se ob 9. dopoldne. Vse pri-druženje organizacije so bile pisмено povabljenе, da pošljejo zastopnike. Ker bo zborovanje važno, je potrebno, da to resstore. Na tej konferenci se bo lahko razčistilo marsikaj in se ustvarilo z njeno pomočjo pogoje za uspešnejše delo v korist vseh naših ustanov in delavskega gibanja.

Korumpiranje časopisja v demokratskih deželah

Francoski premier Daladier je poslal nedavno v zapor par novinarjev od najvplivnejših francoskih listov, ker je dobil dokaze, da so v službi Hitlerjeve propagande. Izgledalo je, da bo v Franciji izbruhnil velik škandal, kajti Daladier je z njim že pred par tedni pretel. Pa je bil zaduščen v kali, ker je prizadetih ne samo mnogo novinarjev, nego tudi veliko vplivnih politikov. Škandal bi bil prevelik in vsa Francija bi ostmela ob njemu. Pa so utihnili. Glavni dnevniki v Parizu so posest kapitalistov in reakcionarnih politikov. Ker so ti ljudje torej bogati, je toliko bolj čudno, kako je mogoče, da so napredaj tujim propagandam. Ampak kakor ameriški, tako

tudi francoski kapitalizem ne pozna nikakih etičnih pravil, razen na zunaj.

Francoski kapitalizem je za spravo s Hitlerjem. Rajše naj Francija sodeluje z njim, kot pa s sovjetsko Unijo. Ampak v svojem časopisju tega ne pravi direktno, nego apelira na francosko ljudstvo, češ, nikar v vojno! Glejte, koliko smo v zadnji trpeti! Ker Hitlerja tako propaganda koristi, jo neti še posebej s podkupninami "slovitimi" novinarjem, "kolumnistom" in politikom. Te vrste korumpirani žurnalisti in politiki v Franciji so pomagali Hitlerju stopnjema vzeti vso Čehoslovaško. Franciji ni bilo treba v vojno za svojo zaveznico, ker se je slednja "mirno" podala. S

spretno propagando, s spretnimi diplomati in z javnim mnenjem na svoji strani, ki je za mir in edino za mir, je Hitler dobil kar je hotel brez oboroženega konflikta. Vojna bi ga stala stotine milijonov! Čemu ne bi dal rajše nekaj milijonov dolarjev na leto v nagrado novinarjem, ki pišejo njegovi "mirovni" politiki v korist?

Daje jih ne samo prostituiranim žurnalistom v Franciji, nego tudi v Angliji, v Zed. državah in povsod, kjer je svoboda tiska še v veljavi. V Nemčiji mu tega ni treba, kajti v nji mora vsakdo pisati po njegovih navodilih.

Podkupovanja deli tudi Mussolini. Več ali manj druge velike dežele. Rusija ni izjema.

Kadar čitate kak vpliven new-yorski ali čikaški dnevnik, se zam v njemu dopade marsikak članek, marsikako poročilo iz nozmostva in marsikak kartun. Večina tega materiala je plačana še posebej od tujih propagand tujim interesom v korist. Na primer, veliko propagando v reakcionarnih ameriških dnevnikih za absolutno, ameriško neavtralnost v morebitni prihodnji evropski vojni je plačal ali pa jo bo plačal na en ali drug način Hitler. Ker je kapitalistično časopisje, ki ima veliko cirkulacijo, napredaj, prejema podkupnine, včas kar od obeh nasprotujočih si sil. Ljudstvo, ki tega ne ve, pa se pusti zavajati drugim v korist.

V tej in prihodnji številki

Kaj mislite o ljudeh, ki taje svoje prepričanje, in to celo o ljudeh, ki ga taje ne da bi jim pretila nevarnost? Članek o tem je na drugi strani.

Kakšen bo izid diplomatskih spletk, ki se sučejo okrog vprašanja, kdo bo koncem konca pridobil sov. Rusijo v svoj krog? Čitajte članek na 4. strani. Enako članka o korumpiranosti kapitalističnega časopisja in o zveznemu kongresu, ki si prizadeva uničiti vse, kar je bilo sprejetega v sedanji krizi ljudstvu v prid.

Ali je "Naprej" nadaljevanje Bartulovičeve "Delavske Slovenije"? Je. Čitajte o tem v komentarjih na 4. strani.

J. Tanckov odgovor L. Kaferlu je na 4. strani in I. Jontezovo "Pismo iz Clevelanda" na 2. strani.

Dalje so v tej številki mnogi drugi zanimivi članki, dcpisi in potopisi. Prečitajte jo, nato jo ponudite znancu, da jo prebere tudi on. Ob enem mu priporočite, da naj postane naročnik Proletarca.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75, za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobitve v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Nerazumljivo zatajevanje prepričanja

Radikalci običajno niso tajili svojega prepričanja nikjer — niti pred tirani ne in ne na sodiščih. Enako pogumno so ga oznanjali sledbeniki raznih ver, kadar so bili preganjani.

Naobratno pa je med komunisti postala največja čednost, ako morejo utajiti, da so komunisti. Posebno velja to za komuniste v Zedinjenih državah, kjer je skrivanje prepričanja nepotrebno in jim tajejanje prav nič ne pristoja.

Prvi v tej deželi, ki je tajil, da je komunist, je William Z. Foster, poznejši predsednik komunistične stranke. Takrat je bila komunistična stranka v tej deželi še podtalna. Smešila je glasovnico, se rogala demokraciji in propagirala revolucijo za strmoglavljenje vlade. Na eni svojih tajnih konvencij, v neki šumi v Michiganu, na kateri so sprejemali načrte za revolucijo, so bili med delegati in odborniki komunističnih celic tudi agenti justičnega departamenta. Ker so bili radikalni in komuniste navduševali za revolucijo in diktaturo proletarijata, se niso od drugih komunistov nič razlikovali. Dogodilo pa se je, da so tisti "komunisti", ki so bili v službi justičnega departamenta, to tajno konvencijo tajno naznanili drugim agentom justičnega departamenta. Ki so nanjo navalili in nekaj delegatov aretirali, med njimi radi lepšega tudi vladne "komuniste". Fosterju se je posrečilo pobegniti v goščo. Justični departament ga je kmalu imel v svojih rokah. "Ti si komunistični vodja," mu je dejal tožitelj. "Bil si eden vodilnih članov na tajni konvenciji."

Foster je to vztrajno tajil. Ko ga je vprašal njegov prijatelj John Fitzpatrick, predsednik čikaške delavske federacije, da naj njemu zaupno pove, če je komunist in ako je res bil na dotični konvenciji, kakor trdi justični departament, mu je Foster častno izjavil, da je obtožba proti njemu zarotniško dejanje.

Na obravnavi pa je bilo Fosterju na veliko Fitzpatrickovo začudenje dokazano, da je bil na konvenciji in da je eden glavnih voditeljev komunistov. Izdali so ga vladni "komunisti", katerim sta Foster in pokojni Ruthenberg zaupala, jim dajala navodila in tudi sama sprejemala njihove nasvete ter se v marsikaterem slučaju ravnala po njih.

Komunistična stranka se je polagoma streznila in se sprijaznila z realnostmi. Zinovjev, papež kominterne, je padel pri Stalinu v nemilost in bil "likvidiran". Komunistični boj proti demokratični republiki v Nemčiji je končal z zmago — ampak ne za komuniste. Komunisti so uvideli škodljivost svoje provokativne taktike in se odločili za popoljšanje. Sprejeli so geslo za boj proti fašizmu in za demokracijo.

Revolucionarne proglase so komunistične stranke zmetale med staro in se začele navduševati za ljudske fronte — za sodelovanje z vsakim, ki je za demokracijo. Začele so propagirati načelo odločevanja večine. Geslo za diktaturo proletariata so zaklenile v skrinjo. Komunisti v Zed. državah so postali kar preko noči ne samo demokrati, nego demokrati v demokratiški stranki in agitirajo v volilnih bojih ne za svoje, nego za demokratske kandidate. Na shode vabijo duhovnike in v ljudsko fronto vabijo tudi katoličane. Na shodih molijo in v paradah imajo le ameriške zastave.

Vzlic tem spreobrnitvam iz revolucionarjev v zakonoljubne ljudi in v pristaše demokracije pa komunisti v Zed. državah še zmerom taje, da so komunisti.

Demokratska administracija, za katero agitirajo, je enega njihovih članov obtožila, da je komunist in ker še ni državljan, ga delodajalci, katerim je škodoval s svojimi aktivnostmi za unijo, skušajo spraviti nazaj v Avstralijo, kjer je bil rojen. Njegovo ime je Harry Bridges. Na zaščitno branje ga branijo najbolj odvetniki, med njimi odvetnica, ki ima važno besedo pri upravi "Daily Workerja". Odvetniški talenti komunistične stranke so prišli na pomoč svojemu prijatelju dokazovati, da ni komunist.

Veliko bolj častno bi bilo priznati, da je, če je, in tudi če je samo njihov somišljenik, ne bi storil greha, če bi dejal, "da, jaz sem komunist po prepričanju."

Potem pa, če bi ga hotela oblast deportirati radi tega — potem šele naj bi se organizirali v prid njegove obrambe vsi, ki so za demokracijo, za svobodo govora, organiziranja in tiska, ki naj velja tudi za komuniste, ne samo za one, ki se navdušujejo za deportiranje Bridgesa.

Tragično dejstvo tudi je, da so začeli celo mnogi komunistični listi tajiti, da so komunistični. Ako so se med maso diskreditirali s svojo prejšnjo taktiko neiskrenosti, mar ne vedo, da si tudi s sedanjo, ki je enako neiskrena, ne bodo dobili trajnega vpliva in ugleda?

Domisljavo neznanje

Nekateri, ki mislijo, da so napredni, vprašujejo, kaj je z drugimi naprednimi, ki delajo že 30 let za napredek in rešitev ljudstva pa je še vedno ni. Pozabljajo, da svet ni samo toliko star kakor njihova pamet. Bili so drugi pred njim, ki so tako vpraševali. Tudi levi razbojnik je bil tak naprednjak. Drugi so se borili ter delali za napredek in se žrtvovali zanj, ljudje z nedozorelo pametjo pa so jih zaničljivo vpraševali, kaj so že dosegli.

BOMBE NE PRIZANASAJO

V Fučovu na Kitajskem je imela neka ameriška misijonarska družba dom, čigar slika je gori. Japonci so ga uničili z zanetljivo bombami. Japonci se opravičujejo, da so primerani bombardirati vse, kar služi v zavetje in v pomoč sovražniku (Kitajcem). Kajti amagati v vojni je moč goče le onemu, ki je jaši in brezobzirno, Japonci hoče biti oboje. Nad štiri milijone Kitajcev je bilo v tej vojni še ubitih ali ranjenih.

SVET JE VZRUJEN IN IŠČE KRIVCE NADLOG SAMO TAM KJER JIH NI

Neki naš agitator v Penni piše med drugim:

"Vsed težkih razmer je ljudstvo čezdalje bolj vzrujeno. Agitator, ki zastopa načelne delavske liste, ima vedno težkoče, ker mora zavračati očitke in predbacivanja, namesto da bi svoj posel gladko opravljal. Nekateri očitki so sicer upravičeni, a v splošnem ne. Najlažje se sliša, ako si v agitaciji tudi malo Zida, ne samo evangelist. Treba je, da si business man. Naprejevalci na primer se z načeli nič ne ukvarjajo, pač pa pomagajo ljudem šimfati čez Prosve to in njena urednika Molka in Gardna, in čez Proletarce ter socialistično gibanje. Naprejevalci gredo okrog takih ljudi kot maček okrog vrele kaše. "Moj sam drugačni, prav takega menja smo, kakor vi."

In potem skupno zabavljajo in dobe naročnice. Lasti si kredit za vsako stvar, ki je ljudem všeč, in v ale krivdo na nas za vse, kar mrže ali sovraži. Če je kje polomijada, se hitro u-maknejo in potem kažejo na druge, češ, vidite jih, oni so krivi! Nasprotniki nas črnijo, da pobijamo vsako dobro stvar in ker ljudje rajše verjamejo laž nego resnico, se puste varati.

Mi verujemo v resnico, hočemo se držati strogo principov, masa pa ni k temu dostopna, zato jo imajo zavajalci. Ko spozna eno prevaro, so takoj pripravljeni slediti drugemu prevarantu, samo ako propagira kaj "novega". Naprejevalci znajo v svoji agitaciji ljudi tapljati po rami, se jim smehljajo in jih hvalijo, češ, business is business. Kaj bi z načeli. Komunisti taji in se

priduša, da ni komunist, in pripravljen je moliti tudi pred jedjo in po jedi, na sejah ali kjerkoli, samo da pokaže, kako rad ima vernike. "Namen posvečujo sredstva", zapišete včas na njihov račun, in to je resnica. Sladke besede in obljube človeku prija. Ako bi ljudje imeli spomin, bi vedeli, kako so jih enaki tipi varali v prošlosti, toda vse sproti pozabijo in mislijo samo od danes na jutri.

Naši nasprotniki takozvani "antifašisti" se ne bore proti fašizmu ampak pod maslo profitašizma v resnici proti tistemu delavskemu gibanju in delavskim listom, ki so res za demokracijo, proti fašizmu in za socializem. Silno pazijo, kako izbravljajo zamere proti nam. V Chicagu so proti slovenskemu dnevu — pravijo ljudem; proti slogi med našim narodom, da bi se združeno borili proti fašizmu.

Enako je bilo pri zadnjih volitvah v Pennsylvaniji. Najprej zaradi Kennedyja, ki je bil kandidat za governersko nominacijo. Ni je dobil, pa so vpili, da ga nismo podpirali, kakor da bi bilo od nas odvisno, ali bo zmagal ali ne. Komunisti so agitirali za demokratski tikel na svo moč in s tem med ameriški volilci odbili več glasov kakor pa jih pridobili med volitve. Tisti ljudje, ki so pod njihovim vplivom, pa seveda njim verjamejo, namesto da se bi spomnili, kako zaničljivo so komunisti pred nekaj leti govorili o demokratski stranki, demokraciji in narodnjaštvu.

Ker bi jeza nad kapitalisti ni ne pomagala, se rajše togo- te nad Prosve to in Proletarcem, ker tema dvema lahko tudi

TUJA INDUSTRIJA V JUGOSLAVIJI

Jugoslavija ni kapitalistična država v pravem pomenu besede, ker v njej ni velikih kapitalov. V današnjem družabnem sistemu se more, seveda kapitalistično, razvijati le država, ki lahko razpolaga s potrebnimi kapitali. Jugoslavija se po svoji ideologiji in v sedanjih razmerah ne more iztrgati iz tega razvoja. Zaraditega mora paziti, kako bi vendarle gospodarsko prosegala, to je, poživila svoje gospodarstvo, industrijsko, agrarno in drugo.

Večkrat smo že poudarili, da je, če doma ni kapitala, potrebno privabiti tuji kapital, s katerim naj se v državi dvigne gospodarska prosperiteta. Ze takrat smo trdili po raznih uradnih podatkih, da se pri nas snuje tuja industrija brez uvo- za tujeja kapitala in ob investicijah obratnega kapitala, ki je razmeroma poceni, naših domaćih denarnih zavodov, do- čim imajo te industrije pravico, da izvažajo produkte in delajo z njimi ogromne dobičke, ki se kompenzirajo tudi pri uvažanju surovin s posebnimi ugodnostmi pri carinah. Tako imajo tuje industrije poceni delovne sile, poceni obratni kapital, ne da bi mnogo investirale, še zmatne dobičke, ki jih lahko iz-

važajo v inozemstvo.

Sedaj se je lotil te kritike tudi "Jugoslavenski Kurir". Pravi namreč, da se vrše z devizno politiko velike nedopustne špekulacije s tujiimi dinarskimi terjatvami. Tuje družbe se namreč ustanavljajo, ki imajo sicer lepa domača imena, s kapitalom, ki ga imajo terjati inozemski trgovci od našega gospodarstva. S temi kapitali ustanavljajo podjetja, katera pa dobivajo olajšave pri izvozu čistega dobička, ne da bi bila vložila svoj tuji kapital. Tuji kupujejo terjatve tudi od izseljencev za izseljeniške devize, tako, da izseljenci potem ne pošiljajo denarja domov.

Taki so bili nedostatk, ki smo jih večkrat grajali, ker pljačkajo tako Jugoslavijo bolj in bolj za dobičke in kapital, ki ga je že itak premalo v državi.

Kakor pravi "J. K." pripravljala Narodna banka nove ukrepe proti tem nedostatom, ki jih opazujemo skoraj dve desetletji, z novo devizno politiko. — Skrajni čas je res, da se posteno zaščiti naša gospodar- ska politika proti tuji gospodarski eksploataciji.

(Delavska Politika.)

škodujejo. Republikanska legi- slatura v Penni in republikan- ski guverner James razveljav- lja socialne zakone, pa se lu- dje jeze na nas namesto na ti- sto maso, ki jih je izvolila. Saj se tudi na republikanski strani jeze, češ, da so bili demokrati največji graftarji in je bil že skrajni čas, da so pomedli z njimi. Delavci smo ob par do- brih zakonov, ampak bi bili vseeno, kar dokazuje demo- kratska večina v zveznem kon- gresu. Mar niso demokrati prav tako glasni v zahtevah za spre- membo Wagnerjeve postavbe in pa v napadanju na Roosevelta kakor republikanci? Torej od- takih strank nimamo nič dobre- ga pričakovati. Danes ti vržejo nekaj drobtin, jutri pa zahte- vajo kar cel kos nazaj.

Ljudje so postali v tej krizi tudi nekam bolj verni. Komun- isti, ki so včasih verne ljudi in vere sramotili, pa se zdaj pri- kupujejo celo duhovnikom in jih kličejo na skupna zborova- nja. Skupno s katoličani udri- hajo po Prosve to in Proletarcu, da imajo od tega oboji nekaj koristi.

Tudi mladina nam v sploš- nem ni prijazna. Načel ne po- zna, ker čita zgolj angleške biznisne liste, o časopisih tuje- rodcev — pa naj bodo katoliški ali napredni, pa ima podcenje- valno mnenje. In če starši nima- jo denarja, da se bi naročili na naše liste, ga jim otroci v veliki večini slučajev tudi nečesto da- tijo, da naj čitata angleške, ki so boljše in večje.

Glede stranke pa je danes med maso to mnenje, da z ma- limi strankami ni bilo nič in ni- koli ne bo. Moreš biti torej sa- mo republikanec ali demokrat. Tuje rodci, ki so več ali manj radikalnih nazorov, so zdaj de- mokrate in new deal, drugo le- to pa bodo za kaj bolj "nove- ga", ali pa morda za republi- kance, saj pravite, da so lani v Illinoisu indorsirali mnogo re- publikanskih kandidatov. To- rej politika po vetru. Ljudje so z njo varani, a tisti, ki jih znajo izbrabljati, kam pridejo in dobi- jo službe ali denar, da se jim izplača. Za ljudi so le na je- ziku."

Piknik društva "Pioneer" bo 30. julija

Chicago. — Na pikniškem vr- tu J. Stežinarja v Willow Springsu letos morda še niste bili. To je eden najlepših kra-jev v čikaški okolici za izlete. Zato si ga je za svoj piknik iz- bralo tudi društvo Pioneer S. N. P. J. Vrš se prihodnjo nede- ljo 30. julija. V paviljonu bo igrala dobra godba, otroke bo po vrto vozil "poseben vlak" in vrh tega dobi vsak otrok za 25 centov čipsov, kakor prejšnja leta na Pioneerjevih piknikih. Kar se tiče postrežbe, bo z njo lahko vsak zadovoljen. Vstopni- na je kvoder za osebo, če pa boste vzeli s seboj posebno va- bilno karto, je samo 15c.

Kdor nima avta, se lahko pe- lje s "Pionirjem" busom. Pr- vi odpelje ob 12:30 in drugi ob 2. z W. Cermak Rd. in Lincoln St., izpred Slov. del. centra na 2301 S. Lawndale Ave. pa od- peljeta vsaki 15 minut pozneje, torej ob 12:45 in ob 2:15.

Tole mi ne gre v glavo?

Cemu noče nihče vzeti svoje krivde nase, temveč jo zvrča čimbolj goreče na druge?

PISMO IZ CLEVELANDA

Piše IVAN JONTEZ

Pred kratkim smo v ožji dru- žbi govorili o debati o "Cankar- jem glasniku", ki se razvija v "Proletarcu", in nekdo mi je sugeriral očitke, da sem se jaz "izneveril" "Proletarcu", češ, za slednjega nimam dobre be- sede, dočim se pogajam za pr- vega. Ali morda ne vem, da smo "Proletarca" v ta letu bolj po- trebovali kot kakó revijo in da ga danes bolj rabimo kot kdaj prej? Ali ne vem, da bi bil tudi pretežni del našega tak- zvanega naprednega častopisa bolj ali manj nagnjen k nazad- njavstvu oziroma mlačnosti, ako bi ne bilo tu "Proletarca", da bi pazil nanj ter ga opominjal, kaj je njegova dolžnost? "Na- prednost" je izjavil mož, "zla- sti ona raznih 'neodvisništev', je včasih jako šepava in ni tre- ba posebno močnega vetra, da se opoteče na stranpota... Za- to je potreben neustrašen ču- vaj, da jih v takih trenutkih opozori, da niso sami, neopaze- ni... 'Proletarec' je tak ču- vaj. Ti pa tega ne vidiš in se o- grevaš samo za 'Glasnik', ki sicer tudi meni ugaja, vendar pa dajem prednost 'Proletar- cu', že kot dobrem čuvaju na našem naprednem dvorišču in ker smatram, da je važnejši za nas."

Jaz sem se zasmel. "Vidim, da me tudi ti napačno razu- meš", se je glasil moj odgovor. "Res, da sem že večkrat izpre- govoril dobro besedo za 'Cankar- jevim glasnik' — in kdo je ne bi imel za otroka svoje lastne zamisli? — vendar sem pri tem imel v mislih tudi 'Proletarca' in njegove koristi. Saj ti je la- hko znano, da sem izza rojstva te naše revije prispeval v 'Pro- letarca', Družinski koleadar in Majski glas več kot v revijo, da- si bi rad in bom v bodoče sku- šal pisati več tudi za 'Cankar- jevim glasnik'. Resnica je, da so mi pri srcu vse te naše publika- cije in da je moja želja, da bi vse dobile več opore od strani našega naprednega življa, saj jo več kot zaslužijo."

"Kaj bi pa storil," me je vprašal moj kritik, "ako bi se bilo treba odločiti brezpogojno za 'Proletarca' ali za 'Glasnik', kateri nam je bolj potreben in naj ostane pri življenju?"

Mož me je imel pri steni in umakniti se nisem mogel. Pa sem mu povedal:

"Kot sem že rekel, je moja želja, da se ohranijo vse te na- še publikacije. Potrebne so nam. Vse štiri. Ampak, če bi moral odločiti v smislu trojega vprašanja, bi odločil v prid 'Proletarcu'. Kakor ti, tako vem tudi jaz, da nam je 'Pro- letarec' bolj potreben kot vse druge publikacije. Ubij 'Pro- letarca', pa boš ubil najboljše in najbolj zveste čuvaje na- predne misli in delavske zavesti med ameriški Slovenci. Tega se ne zavedamo le mi, temveč tudi tisti ljudje, ki v imenu 'slo- ge' sejejo med nas neslogo in skušajo izpodkopati temelje našim starim, v ognju preizku- šenim delavskim ustanovam, da bi na njihovih razvalinah ne- moteno zavižadali nad celokup- nim našim naprednim življenjem v Ameriki. Ampak jaz upam, da se nam bo posrečilo ohraniti vse te publikacije, ker so nam vse potrebne, vsaka na svojem področju, in da nam ne bo tre- ba še sklopiti o takih odločitvi kot jo omenjaš. Malo več agita- cije in pravilno gospodarstvo, pa bo šlo."

"Podpora!" je pristal na mo- je besede moj kritik in debata je bila srečno in v splošno za- dovoljstvo zaključena.

Ne vem, zakaj se nekateri ljudje tako neznansko trudijo, da bi dokazali, da je znani ge- neral Krivitsky (ali "general Krivitsky", če vam bolj ugaja) elepar in njegovo pisanje o Sta- linovih "čistkah" gola potvor- ba? Jaz bi se ne potil zaradi tega. Če je Krivitsky res slepar, bo to prej ali slej prišlo na dan (kakor je na primer bil slučaj s prošlim "zlonskim protoko- lom"); če je pa povedal resni- co, je pa nobeno hudovanje, smešenje in sipanje raznih pri- limkov ne bo moglo potlačiti. Saj se vendar tisti ljudje ne bo- lijo, da bi bil Krivitsky morda

pristen bivši Stalinov vojun, njegove izpovedi pa točne. Lju- dje smo pač tako ustvarjeni, da včasih radi skušamo prekrčiti svoje bojazni.

Mi živimo v doba čudnih ča- sih. Včasih na primer so bili ljudje veseli, ako so bili čim bolj zaviti v razne plašče; da- nes hočejo pa po ali paradiirati pred nami v vsi svoji nagoti. Tudi naša velika vas v tem po- gledu ne dela izjeme: nekateri se sličejo s pretrahirimi posmr- tniimi slavošpevi, drugi z zasmehovanjem in opravljanjem lju- di, ki vidijo v njih svoje somi- šljenike in prijatelje, tretji pa s temi, da na dolgo in široko kle- stijo o piknikih in delajo laska- ve poklone najbolj zagrimenim načelnim nasprotnikom. Kar se tiče slednje sorte, se je pri nas mnogo zidalo na nje, v sed ča- sar se pač ne smemo čuditi — zlasti, če pritejemo še tiste zi- darje, ki so vedno z eno roko zidali in z drugo podirali —, da že leta pečemo in da smo tako rekoč na umiku. Pesek je slaba podlaga za hišo. In hlapci niso rojeni za svobodno ljudi...

Kaže, da je tudi pri nas več ljudi, ki ne vedo ali nočejo ve- deti, v čem leži vrednost nekro- lofov ali posmrtne. Zakaj jih prav za prav pišemo? Zato, da bi "poboljšali" — pokojnika, ali da bi se mu "prikupili"? Kako, ko pa jih ne more čitati (in se jim smetiati če je imel kolikšak smisla za humor)? Pa jih ne pišemo zaradi njega, temveč zaradi tistih, ki so po- prijet tam, kjer je on moral iz- pustiti: da jih opozorimo, če vi- dimo da je pokojnik zagrešil napake in z njimi škodoval splošnosti; ali pa, če je bil po- kojnik koristen član družbe in so mu bili pri srcu vedno njeni interesi, da ga postavimo za vzor vsem, ki bi ga radi v tem posnemali, da jim s tem damo vzpodbudo. In važno je pri ne- krollogih le to, da ne pretrava- jo pokojnikovih slabosti in ne podcenjujejo kar je storil do- brega. Če se pri tem nekoliko oziramo na geslo: Delaj z dru- gim kakor bi rad, da bi drugi delali s teboj, (posneto po e- vangeliu, kar pa nič ne škodu- je), je tudi vse v redu, saj smo vendar ljudje. Ampak tisti rim- ljski pregovor, ki trdi, da je boljše, da molčiš, če ne veš o po- kojniku nič dobrega, je pa na- vaden zofizem ali zofistika, ki pride prav hinavcem in na lju- dem, ki se boje stopiti na teht- nico, ki ne zna lagati.

Prihodnja konvencija SNPJ je sicer še dokaj oddaljena, vendar je pri nas že na dnevnem redu. Razume se, da samo "med brati", z zaupnih priva- tnih krožkih, kjer se govori bolj po tihem, vendar ne dovolj ti- ho, da včasih ne bi "stene si- šale"...

Anton Grdina, slovenski ban- čni predsednik, nam je zadnje v "Enakopravnosti" ponudil krožnik krepostnih nasvetov sledeče vrste:

"Imamo svoje domače zavo- de, naložimo za svoje otroke v banke... malo vsotico in po- vejmo otroku, da bo ta vsota narasla na velikost, da naj... vsak cent, ki ga dobi, prinese na banko... (Otrok) bo s tem dobil veselje do tega in bo potem enkrat bogat mož, nam pa, ki smo ga naučili varčevati, bo hvaležen do smrti..."

Razdvojen sem, kako so hva- ležni svetovalcem te sorte vsi tisti ljudje, ki so tekem "ban- čnega mraza" po krah. ki je spremlil Herberta Hooverja iz Bele hiše, izgubili vse svoje prihranke dolgih let in pozneje v najboljsem slučaju rešili iz razvalin komaj nekaj odstot- kov?...

Novi člani se še zmerom dobe

"Nova Doba" poroča, da je dobila JSKJ v svoji letošnji kampanji 2.434 novih članov z \$1.190.200 nove zavarovalnine. Kampanjo za nove člane ima tudi SNPJ. O nji poroča "Pro- sveta", da dobro uspeva.

Vse delavske struje izdajajo proglase za enotnost delavstva. Cemu se ne združijo?

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Leno kakor Kolpa, ob kateri smo se vozili, je tekel naš vlak dveh vagonov in starinske lokomotive proti Karlovcu. Iz visokega dimnika se je kadilo, pepel in iskre so se prijemale mokrih oken vagonov in naglo ugasnile. Dež je vztrajno pršil. Tu in tam smo uzrli ob Kolpi mal mlin in dalje proti Karlovcu elektrarno. Gostilničarka iz novomeške okolice ni mogla dobiti nikogar, ki ji bi hotel prijeti v njenih grahah proti Srbom in Hrvatim, ki vzamejo Slovence vse kar je dobrega, pa je utihnili. Niti dobrih vagonov nam ne privoščijo, je rekla. Ampak na Dolenjski železnici iz Ljubljane do Kočevja, do Novega mesta in Karlovca se morajo tudi Hrvati in Srbi voziti v starih vagonih. Nekateri so predeljeni v II. in III. razred. V drugem so sedeži podloženi, v tretjem pa so gole klopi. Druge razlike v teh starih vagonih med II. in III. razredom ni.

Na neki postaji onostran Metlike sta vstopila dva hrvaška delavca s culami, ki so najbrže bile vse njuno premoženje. Njuna obleka je bila že krpa pri krpi, stare raztrgane krpe zašite z novimi kosi. Bila sta uposlena pri kopanju gramoza za posipanje cest. Plačali so jim par dolarjev na dan in hrano, ki pa jo ona dva ne bi dajala niti praščem. Spala sta v baraki na golih deskah. Težko, silno težko je življenje težakov v teh krajih. Ponudil sem jima cigarete. Tako smo se spoznali. Blizu nas je sedel duhovnik in čital bres. Nobenega živahnega razgovora ni bilo v našem vagonu. Vse je bilo čemerno, kakor vreme tam zunaj.

"Karlovac!" kliče sprevodnik. Na ameriških železnicaх oznanjajo postaje v vagonih. Tam jih oznanjajo potniki večinoma zunaj ob vlaku. Naš mali vlak je bil na cilju. Dolgo, zelo dolgo je Belokrajina moleovala in prosila merodajne oblasti in rotile svoje poslane, da ji naj izposlujejo železnico, ki bo njihove kraje vezala z Novim mestom in Karlovcem. Končno je avstrijska vlada aplelom ugodila in zaslug za ta uspeh si je lastila Slovenska ljudska (prej katoliško narodna) stranka in njen politik, tedanjaj deželni glavar državni svetnik Šuklje. Slovenski Narod se je tedaj norčeval iz prbožnih ljudi tam doli, češ, da se za progo zahvaljujejo "svetemu Šuklju". Mislili so, da je to kak svetnik v nebesih, ne pa član kranjske deželne vlade. Proga je stala prilično denarja, kajti graditi železnice v takih krajih stane, prometa pa je na nji jako malo. Da so prihranili, niso zvalili železniške črte, pač pa se raje poslužili ovinkov. Tako je skoro vsa dolenjska železnica od Grosuplje pa do onkraj Metlike. Zato je naša vožnja na nji nemogoča. Če bi bile tračnice močne in ovinkov manj, bi lahko iz Ljubljane v Karlovac vozili skozi Novo mesto brez ovinkov in premeril to razdaljo v par urah. Zdaj vzame ta kratka pot z vlakom prilično časa. A počasni kot so, je

to vendarle napredek v primeri z nekdanjimi prometnimi sredstvi, ki jih je Dolenjska in Belokrajina poznala do pred okrog petdeset leti le v uprežni živini, veliko tovara pa so ljudje znosili peš ure in ure daleč.

Karlovac ima okrog 22.000 prebivalcev. V primeri s svojimi sosedi Novim mestom, Črnomljem in Metliko je torej Karlovac velik "varoš". Svoječasno je bil manjši kot Novo mesto in tudi mlajši. Boljše prometne zveze so mu omogočile rast. Okolice Karlovca zadenejo večkrat povodnji. Letos je bila posebno občutna. Mnogi kmetom je uničila ves pridelek in poslopja. "Gospoda nam v volitvah obljubi vse," pravijo ljudje. "Kolpo bodo izravnali, zgradili nasipe, zaježili nižine pred poplavlami, ceste bodo popravili, postavili dobre mostove, a ko je volitve konec, gospode ne vidimo več."

Izstopili smo. Ako hočemo čakati, se lahko peljemo iz Karlovca v Zagreb z mešanim vlakom. Še pol ure, pa odpelje. Torej greva za spremembo z mešanim vlakom, kaj bi v dežju počela tu," sem predlagal Angeli. Vsedla sva se k mizi na peronu kolodvorske restavracije, naročila nekaj malega in gledala v dež. "Čuješ, pri vseh mizah govore slovensko," me je opozorila Angela. Pri eni so bili trije duhovniki in par lajkov, pri drugih pa večinoma moški z otroci. Žene so bile najbrže v čakalnici, da se ne bi prehladile. Očitno so to uradniki, ki se vozijo na počitnice, ali pa se vračajo z njih. Državni uradniki in mnogi drugi dobe vozne listke po polovični ceni. Posebno privilegirani jih dobe brezplačno. Tudi naši sosede duhovniki so jih imeli po znižani ceni, enako midva, ki sva plačevala, kakor drugi potniki iz Amerike, polovično ceno.

Na postajo je polagoma zavozil naš mešani vlak. Lokomotiva, dva vagona za potnike, nekaj vagonov živine, ostali pa so bili naloženi z drvmi.

Na vožnji iz Karlovca do Zagreba ni bilo nič zanimivega, razen ko smo se vozili preko Save, ki je tu že velika reka. Na mostu, ki so ga popravljali, ali pa gradili novega, je delalo več sto ljudi. O, da. dogodilo se je še nekaj. Nedaleč od Karlovca je vlak ustavil. Gledali smo skozi okna, da bi uzrli postajo. Pa ni bilo niti kmečke hiše blizu. Ob nekem tovornem vagonu našega vlaka je stalo vlakospremo-osebje. Gostilničarka iz novomeške okolice, ki se je tudi peljala v tem vlaku, pa je s svojim močnim glasom pravila, da za nas ni pravice. "Vrata so slabo zaprli, pa jim je krava padla iz vagona, zato pa bomo tu stali, da jo stlačijo nazaj." Ljudje so gledali ven, da bi uzrli kje kako kravo, ki preplašeno bega po polju, a ni bilo nič. Gostilničarka pa je pravila: "Kdo ve, kje je žel! Zdaj železničarji le pišejo beležke, da bodo v Zagrebu pojedli, kako in kaj. In vse zaradi ene krave, vlak pa bo imel zamudo. Ljudje so se smejali, potem pa so tudi oni postali nestrpni, kajti čakanje na takem kraju v vlaku ni prijetno. Končno smo se pričeli zopet premikati ter drva in živino srečno pripeljali v Zagreb.

Priljago sva pustila na postaji, ker si prenočišča še nisva izbrala. Imela sva namen iti najprej v urad parobrodne družbe zaradi najine povratne karte, potem pa po mestu. Zagrebški kolodvor je lepa zgradba. Čakalnica II. razreda je še dokaj srazna, veliko lepša pa ima I. razred. V čakalnici III. razreda pa ne bi hotel sedeti. Na cementnih tleh je stala voda, klopi umazane in polne cunj bednih težakov ter revnih kmetič. Stranišče za moške potnike III. razreda je bilo prav tako neznosno umazano in polno ljudi. Tik zraven je žensko. Ena in ista dama upravlja oba in pobira — napitnine. Angela mi je pravila, da je tudi ženski del tega zatočišča za potnike jako

neenažen. Napis na ženski strani pravi, da je treba za rabo stranišča plačati 1 dinar. Papirja in mila ni. Zelo previdno je imeti zalogo papirja in kos mila vedno s seboj. Ženski je dala dinar, kakor napisano, a zahtevala je še dva dinarja napitnine. Na postajah v ameriških mestih dobiš za nikel vstop v čedno stranišče, a če vržeš v zmet dajm, imaš tudi umivalnik brisačo in milo. Tu pa zahtevajo celo od žensk 3 dinarje samo za vstop. Za potnike I. in II. razreda je boljše. Četudi morajo plačati, dobe vsaj "service" za denar.

V straniščih v nekaterih cenjenih hotelih in na javnih krajih sem videl napis, "po tleh in stenah mazati zabranjeno." Ampak ker ljudje nimajo papirja, rabijo prst in posledica so grde packe po tleh in stenah. Tam na to ne porajajo kdove kaj. Tuje pa se čudi taki "snagi".

V mnogih kolodvorskih straniščih, v starih gostilniških in na javnih straniščih sedala sploh ni, nego samo luknja v tleh. Ljudje so tega nekomforta vajeni, drugim pa se je treba privaditi.

Dežitev po razredih in kastah je v Evropi veliko očitnejša, kakor v Ameriki. Tudi vagoni za potnike III. razreda namreč niso vsi enaki, dasi je vozovina v vseh ista. Revno obeljeni delavci s svojimi "punkliji", se stlačijo navadno v zadnji vagon, ki je najslabši. V Zed. državah je ta najboljši — navadno samo za potnike iz pulmanovih voz, v Jugoslaviji pa so na brzecih najboljši vagoni takoj za lokomotivo. Parkrat sva šla midva v zadnji vagon, pa so nama vandrovc samim svetovali, da naj greva rajše bolj spredaj kjer je lepše in čisto... Če s temi ljudmi govoriš človeško, ne pa s prezirom, kakor dela to njihova gospoda in birokracija, te imajo radi. Rečeš, ampak baš ti reveži delajo tudi za vozovino birokratov in drugih "boljših" ljudi v Jugoslaviji. Delavec in kmet, ki se vozita najslabše, plačujeta udobje onim, ki ne orjejo in ne sejejo, sadovi pa so vzlic temu njihov. (Dalje prihodnjic.)

Premogovniški obrat v Slovnanu in Burgettstownu zelo omejen

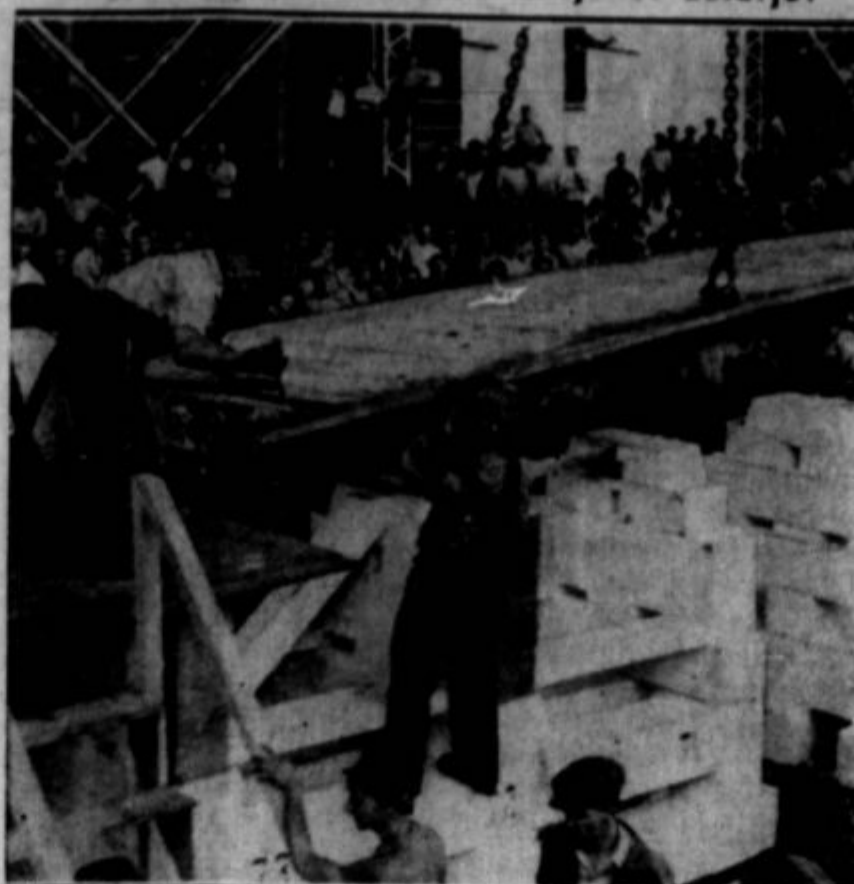
Burgettstown, Pa. — Gospodarstvo je čudna stvar. V soboto 15. julija, ko smo čakali na vožnjo, da pridemo na šit, so nam jamski zaupniki sporočili, da je to naš zadnji dan uposliti. Ko skončamo, naj prinese moše krampe in lopate na sveži zrak. Kompanija je rova zaprila za nedoločen čas, so nam omenili, in kaj hočeš! Ta premogovnik lastuje Langlooth Coal & Coke Co., ki je podružnica American Zinc and Chemical Co. Premogovnik je obratovala za svojo uporabo. S svojim ukrepom je pripravila okrog 230 premogarjev ob delo in oni ter njihove družine so kajpada v teh okoliščinah prisiljeni iskati kruh kjer se ga pač dobi.

Najbolj prizadeti sta slovenski naselbini Slovnan in Burgettstown. Tu ima premogovnik tudi Carnegie Coal Co., ki so zaprti že od 1. aprila. Nihče ne ve, kdaj jih družba kani odpreti. Premogarji, ki so na brezposelnosti podpiri od 1. aprila, jim bo določena kvota krmala pomekla. Kaj potem? Silna razmer v naši in v sosednjih naselbinah je jako žalostna, posebno še, ker vztraja govorica, da bodo prenehali z obratovanjem v topilnici cinka (zink). Ako se to res dogodi, bo še 500 delavcev ob zaslužek. Predstavnik družbe pravijo, da je vzrok temu stanju to, ker ne morejo konkurirati z enakimi pridružitvami tujih dežel, kjer je delovna moč takorekoč zastoj. Za to hibo dolže Roosevelta, češ, da dovoljuje uvažanje t. i. izdelkov sem vzlic carini ceneje, kot pa stanejo tukajšnji produkcijski stroški. To so posledice današnjega profitne sistema, ki pozna samo svoj ožjo sebičnost, neglede na težave, ki jih povzroča svojim in drugim delavcem.

Joseph Krmel.

Priporočite prijateljem, da si naroče Proletarca.

Vojna ladja, ki stane 53 milijonov dolarjev

V Camdenu, N. J., grade za ameriško vojno mornarico ladjo "South Dakota", ki bo stala \$52.794.000. To je v tak namen ogromna vsota. Ta drednavt bo imel 35.000 ton teže in bo eden največjih na svetu. Japonska, Anglija in Amerika kanijo zgraditi, ali pa imajo že zgrajene nove drednavte v teži do 45.000 ton teže. Na sliki je oddelek v ladjedelnici, kjer so postavili ogrodje, da na njemu zgrade tega novega orjaka.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Joseph Drasler

Chicago. — Klub št. 1 je poslal od prebitka piknika v korist Proletarca, ki se je vršil 4. julija, prvih sto dolarjev. Ko bodo poravnane vse vstopnice, ki so jih imeli člani in prijatelji v predprodaji, bo klub poslal še ostalo vsoto. Skupaj je klub ta mesec prispeval Proletarcu \$124.23. (Izkaz prispevkov in imena prispevateljev so v tej številki.) Jos. Drasler je dobil 2 naročnini in Fr. Zaitz 2.

Arma, Kans. — Tone Shular je poslal 2 naročnini in 50c listu v podporo, ki jih je prispeval J. Cizerle iz Girarda. Klub št. 21 priredi 30. julija piknik v Camp 50 na Novakovih farmi. Vršil se bo v korist kluba in Proletarca.

Indianapolis, Ind. — Mary Stroj se je odzvala na naš apel v svrhu agitacije in poslala 6 naročnin, med njimi 2 novi, ter \$1 v podporo Proletarcu. Pravi, da bo z agitacijo nadaljevala. Good work, Mary!

Mineral, Kans. — John Marolt je 24. julija slavil svoj 75. rojstni dan. Je še vedno čvrst in navdušen prijatelj Proletarca. Poslal je 1 naročnino in 50c v tiskovni sklad. Johnu iskrene čestitke, z željo, da bo čez 25 let praznoval stoti rojstni dan v še večji družbi prijateljev in znancev.

Willard, Wis. — Mike Krulitz je poslal 7 naročnin in 50c v tiskovni sklad, ki jih je prispeval Math. Malnar. Mike poroča, da obično še ostale naročnike ko hitro bo utegnil.

Aliquippa, Pa. — Bartol Yarrant je poslal 2 naročnini (1 novo) in 80c podpore listu. Bartol je torej po svoji dolgi bolezni zdaj spet v prvih vrstah naše agitacijske fronte.

Gowanda, N. Y. — John Matkovich je poslal dve naročnini.

Point Marion, Pa. — Tony Zupancič je poslal članarino družstva za Prosvetno matico in zraven eno naročnino.

Ely, Minn. — Jacob Kunstelj je poslal eno novo naročnino. Tu je sedaj Chas. Pogorelec s soprogo, in Anton Zaitz s soprogo. Domenila sta se, da bo Anton lovil ribe po eljskih jezerih, Charles pa naročnike po naselbinah. Prošli teden je obiskal John Terana in mnogo drugih, o čemer bo poročal v Proletarcu, ko se vrne. Tone pa bo pisal o svoji sreči v "Napredku".

Girard, O. — John Bogataj je poslal eno naročnino. John Tancek ima dopis v tej številki v odgovor L. Kaferlu.

Pueblo, Colo. — Frank Boltezar je poslal 1 naročnino. V Pueblu in Walsenburg so pokazali, da naše gibanje v Coloradoju še živi, četudi je izgledalo, da ga je zatemnil klerikalni val. Kaj pa med naprednimi rojaki drugih naselbin v Coloradoju?

Red Lodge, Mont. — K. Erzožnik se je spet oglašil z eno novo naročnino.

Barberton, O. — Ta naselbina je bila nekoč trdnjava Proletarca. Kluba JSZ nima več,

Čitanje dopisov. — O poročilu glede Proletarca se sklene razpravljati o njemu ko bo to zadnja točka na dnevnem redu.

Tajnikovo poročilo. — Jos. Snoy poroča, da je bilo v konferenčni blagajni dne 16. junija \$35.65. Pregledovalca računov sta poročala, da je poslovna knjiga v redu in številke o imovini pravilne.

Poročilo tajnika in poročilo nadzornega odbora se odobri.

V korist Proletarca. — Po prijetju apela iz uprave Proletarca se je takoj pričela razprava, kaj lahko storimo v tem oziru. Nekateri dvomijo, da bi mogli podvzeti široko kampanjo v našem okrožju, in to zaradi slabih delavskih razmer. Jos. Snoy predlaga, da se prispeva v tiskovni sklad Proletarca iz konferenčne blagajne \$10. Predlog sprejet z navdušenim odobravanjem.

Poročila zastopnikov. — Za klub št. 11 JSZ je obširno poročal Jos. Snoy. Klub deluje kjer koli je v stanju pomagati delavskemu gibanju in napredku. Ostali zastopniki soglašajo s poročevalcem. Nace Zlemberger govori iz zgodovine socialističnega gibanja, v kateri se je udeleževal. Uverjen je, da je končna zmaga na strani socializma.

Poročila zastopnikov društev. Za št. 4, SNPJ, pravi F. Pišek, da ni veliko zanimanja za kakršnokoli prosvetno delo, torej tudi ne za Prosvetno matico, še manj pa za čitanje knjig.

Snoy in Vočko poročata za št. 13 SNPJ, da ostanejo v Prosvetni matici. V korist P. M. oziroma njenih idej stori to društvo kolikor največ mogoče.

Albina Kravanja od št. 54 SNPJ poroča, da je članstvo za Prosvetno matico in za sodelovanje v akcijah za naš tisk ter širjenje Proletarca.

Josephine Hribar od društva št. 226 SSPZ poroča, da so pri Prosvetni matici in store v prid akcij za naš tisk ter v druge dobre namene kolikor največ morejo.

L. Pavlinich za druš. št. 258 SNPJ pravi, da ostanejo v Prosvetni matici. Zaradi slabih razmer za Proletarca in v druge slične svrhe ne morejo storiti toliko kot že. Glasovšek in Adrojna od društva št. 333 pravi, da delujejo dalje s Prosvetno matico, pri agitaciji za delavski tisk in v druge namene v prid delavskega gibanja.

Frank Kolenc od društva št. 407 SNPJ pravi, da so pristopili v Prosvetno matico februarja t. l. Sodelovali so z društvom 266 SSPZ v korist širjenja naše literature.

Joseph Skoff od društva št. 562 SNPJ pravi, da četudi jih je malo, se vendar zavedajo vrednosti sodelovanja s P. M. in podpirajo njeno delo.

Poleg omenjenih je v tem okrožju nekaj drugih društev v Prosvetni matici, ki pa niso poslala zastopnikov. Vsa poročila navzoči sprejmejo soglasno na znanje.

Omenjeno je, da je navzočih na tej seji 6 članov društva št. 640 SNPJ. Njim Jos. Snoy v angleščini obširno pojasni delo in namene takih zborovanj in Prosvetne matice in jih vzpodbuja na sodelovanje.

Nace Zlemberger govori v prid agitacije za Proletarca, ki je bil vedno zvest delavskemu gibanju in se boril proti izkoriščevalcem neglede na zapreke in zamere.

Volitve odbora. — Tajnik blagajnik ponovno Jos. Snoy. Izvoljen soglasno. Enako organizatorji John Vitez, Joseph Skoff, John Rebol, Louis Go-

renc in Louis Pavlinich. — Nato sledi razprava o bodočem zboru Prosvetne matice. Sklenjeno, da ako se vrši letos, se pošlje za vsa okoličnega delegata v imenu kluba in konference, dnevnic pa se plača iz klubove in konferenčne blagajne. Vozne stroške krije blagajna JSZ iz konvenčnega sklada. V slučaju, da se bo zbor vršil letos, se pooblasti klub Naprej št. 11 JSZ, da on izvoli delegata. Predlog sprejet soglasno. Enako se temu klubu prepusti določitev datuma za prihodnjo konferenco, ravno tako določitev kraja, v katerem naj zboruje.

Nato je sprejet predlog, da se priporoča vsem sodelovati v korist Proletarca, Prosvetne matice in v vse druge namene, ki služijo napredku našega ljudstva.

Seja zaključena ob 1:15 pop.

John Rebol, predsednik.
Louis Pavlinich, zapisnikar.

Časopisje v USSR

Leta 1913. je izhajalo v Rusiji 859 različnih časopisov, ki so imeli na dan 2 in pol milijona naklade. Današnja Rusija pa ima 8550 časopisov z dnevno naklado 37 in pol milijona. V Srednji Aziji, kjer do leta 1917. ni bilo nobenega časopisa tam prebivajočih narodov, izhaja zdaj 413 listov. Sovjeti imajo 1762 revij, tehničnih in znanstvenih listov ter časopisov za literaturo in umetnost, ki izhajajo v 50 različnih jezikih in imajo skupno naklado 257 milijonov.

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

krize, ki se bo v nji silovito povečala čim prestepe vojna industrija. Treba jo bo preurediti spet v mirovne namene, kar bo vzelo več mesecev časa. Anglija je pripravljena deliti z Nemčijo tudi mednarodni trg in zalagati kolikor mogoče nemško industrijo s sirovinami po najnižjih mogočih cenah. Vprašanje za Hitlerja je, ali bo dobil več na miren, ali na nasilen način. Dozdaj je dobil vse s silo, brez da bi mu bilo treba v vojno.

Jugoslavijo gradi utrdbe ob nemški meji. Tako poroča iz Ljubljane Associated Press. Kaj ji bi moglo to koristiti v slučaju vojne, ako bo tudi Italija z Nemčijo? Vrh tega gre lahko nemška armada v Jugoslavijo preko Slovaške in Ogrske in italijanska preko Albanije. Jugoslovanski generalni štab smatra, da vzlic kleščam obramba Jugoslavije ne sme držati križem rok.

Novinar Sam Brewer poroča iz Burgosa, da piše časopisje v Španiji o Rooseveltu jako neprijazno in da se veseli, ker njegova zvezda ugaša. Dolži ga, da je Roosevelt pomagal Španski republikani in nagajal generalu Francu. Res je, da je vlada Zed. držav lojalistom zelo malo pomagala, ker smo bili "nevtralni" v korist Francu, kakor hočemo spet biti "nevtralni" na enak način v prid Hitlerju in Mussoliniju.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva.
Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

MILLER'S CAFE

5205 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Fino pivo, vino in žganje. Vsak petek ribja večerja, ob sobotah kosila. — Fina postrežba.
Dobra godba.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

TISKOVNI FOND PROLETARCA

XIII. IZKAZ

Chicago, Ill. Klub št. 1 JSZ od priredbe 11. marca \$24.23. Od piknika 4. julija \$100 (delna vsota). Skupaj \$124.23.

Girard, Kans. John Cizerle 50c.
West Mineral, Kans. John Marolt 50c.

Indianapolis, Ind. Mary Stroj \$1.
Willard, Wis. Matt Malnar 50c.
Lawrence, Pa. Louis Britz 55c, Fr. Strah 25c, skupaj 80c. (Poslal Bartol Verant.)

Chicago, Ill. Rose Sajevic \$2.00.
Hermine, Pa. Vinc. Resnik (Pleasant Unity) 50c in John Resnik (Hostetter) 50c, skupaj \$1. (Poslal Anton Zornik.)

Cleveland, O. Anton Jankovich 35c.
Pueblo, Colo. Frank Boltezar, Jr. \$1.00.

Johnstown, Pa. Andrew Vidrich 25c.

Skupek v tem izkazu \$132.13, prejšnji izkaz \$526.03, skupaj \$658.16.

•• KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ••

KOMENTARJI

Geo. Marchan v Chicagu bi koristil svojemu radio programu, ako se bi naučil čitati oglase, ki jih oznanjuje. Posebno s slovenskimi ga "lomi".

Slovenski katoliški listi imajo za samomorilce še zmerom dvojno mero. Ako si vzame življenje kak član družine, ki ni "vzorno katoliška", je to posledica verske mlačnosti, a še bolj gotovo pa protiverske vzgoje. Če pa je samomorilec kdo iz katoliške familije, katere člani so ugledni odborniki katoliških društev, tedaj je gotovo, da se je nesrečnežu ali nesrečnici omračil um. Pogreb je seveda katoliški. V kredit svobodnosti selem je, da se njim um nikdar ne omrača.

Ali mogoče še ne veste —?
"Naprej" z dne 19. julija je otvoril "kolono" z naslovom "Javna govornica", pod njo pa imamo sledeče prozorno pojasnilo:

"Za dopise pod tem naslovom uredništvo ne odgovarja."

Dopis pod "javno govornico", z naslovom, "mogoče še ne veste" je nekdo kajpada napisal, najbrž isti član "Naprejeve", kliče kakor pojasnilo, da zanj "ni odgovorov". V dokaz, kako nizkih sredstev se poslužujejo takozvani "komunisti" — v resnici lumpenproletariat, objavljamo tu dopis, kakor je bil v listu sloge, združenja, slovenskega dneva in župnije tik Butlerja. Glasi se:

...Zadnjič sem imel priliko govoriti s starim in še današnjim članom notranjega kabineta, ki caruje in diktuje v Chicagu. Dal mi je nekaj podatkov, ki bodo zanimali tudi druge, v kolikor vsega tega, mogoče še ne veste.

Ali veste, da daje gl. odbor SNPJ vsak teden po več oglasov v "Proletarcu" in da plačuje zanje \$35 tedensko, kolikor znaša plača urednika F. Zaitza?

Ali veste, da tako vdrjuje gl. odbor urednika "Proletarca" in da se torej z sredstvi SNPJ plačujejo potovanja po Evropi, na svetovno razstavo itd.?

Ali veste, da se nekateri gl. odborniki SNPJ upirajo vzdrževanju "Proletarca", da pa jih tolažijo in mirijo s tem, da bi v drugem slučaju JSZ mogla izkločiti SNPJ?

Ali veste, da je vsled tega "Proletar" tudi obznan poslušati diktate Meleka, ki ni član stranke in da mora pisati kakor se mu iz jaslji žvižga?

Ali veste, da ima "Proletar" več tisoč dolarjev dolga, njegov urednik pa si prihranjuje toliko, da mu zadostuje za izlete po Evropi itd.?

Ali veste, da bo na prihodnji gl. letni seji mnogo govora o tem, po kateri točki pravil in po katerih sklepkih se izplačujejo gori naitete in danes še neomejene vsote?

Ali veste, da se je našel gl. odbor, ki bi postavil predlog, da se neopravičeno izplačane vsote v bodoče uporabljajo za pokritje ascesmentov onim starim članom, katerim preti, da bodo vrženi iz jednote, ker ne morejo plačati?

Ali veste, da so proti temu predlogu vstali oni, ki so pod Molekovo copato in da o vseh teh zadevah ne bo nič v zapisniku seje, kot mnogih stvari ni bilo v zapisnikih iz prejšnjih sej?

Ali veste, da se bo stavljanje teh vprašanj po potrebi nadaljevalo? Gotovo pa veste, da bodo letela ognjena polena na mene uboga grešnika, ki se je začel dotikati svetih zavet, za katerimi se vadija za eksistenco našega ljudstva.

Podpisani ni nihče, in uredništvo "Napreje" pravi, da za dopis ni odgovorno. Kdo pa je potemkaj? Dopis je kajpada zlagan od prve do zadnje vrstice, vrh tega še skrajno zabiti in zmojni so ga edino bežniški karakterji brez sramu in poštenja.

"Cankarjevemu Glasniku" se obojato dobri časi. kajti kamor zahaja "Naprej", tam prav gotovo pride takoj za njim "Cankarjev Glasnik". Tako se širita oba v veliko zadovoljstvo. Ampak kjer je "Proletar" ugneden, tam ni smisla za kulturo in kulturne revije. "Špas mora biti," pravi ongov Nace, ki piše v Naprej le take stvari, ki niso resnične. Čimbolj so zlagane, bolj mu teknejo.

Zares zanimiv je Krivitsky, šmejlka Ginsberg ali karkoli je že njegovo ime. Zakrivil je odložitev zbora JSZ na prihodnje leto. Tako pravijo "Naprejevi" uredniki, ki so s šmelkom v sorodu.

Pri listu sloge še ne vedo, da je AFL že v amsterdamski internacionali.

Za plačo in morebitno zapuščino Proletarčevega urednika se zanima tudi mlilvauski "Obzor". Zelo, zelo dvomim, da bi hotel tako prilžnost vzeti "Ob-

zorov" urednik, dasi je njegova ambicija imeti čimveč in živeti v udobju ter brez skrbi, ako mogoče. Članek v Proletarcu o pokojnih časnikarjih L. Pircu, Franku Sakserju, Martinu Kondi in Jožetu Zavertniku ni sramotil nikogar, nego je beležil resnico kakršna je. Ni potrebno, da bi bila komu zoprna. Delo in skrbni Obzorovega urednika zo najbrže težje nego si jih je predstavljajal, je prevzel tiskarno in list, ampak kaj moremo mi zato? Prav gotovo je prevzel "Obzor" in tiskarno v svojo last zaradi kšefta, ne iz idealizma. To, da dela, da trdo dela, mu nihče ne zanika, in tudi če bi bili njegovi čisti dohodki večji kot so, mi mu ne bi bili nevoščljivi, čeprav nam očita zavist.

Se ena "Naprejeva" laž in intriga približa

"Naprej" z dne 19. julija piše:

"Tam kjer se čita 'Naprej', tam je znan in čitan tudi 'Cankarjev Glasnik'... in nadalje: 'Tam kjer je 'Proletar' doma, tam je 'Cankarjev Glasnik' zelo redka prikazen."

Pa poglejmo kako stvar stoji, kot mi je pravil upravnik "C. G.", Louis Zorko. V Chicagu so naročeni na Cankarjev glasnik vsi vodilni socialisti, ki naročeno tudi plačujejo vključevši Zaitz in Pogorelec. urednik in upravnik "Proletarca", kjer dobivajo revijo tudi v zameno. Pri "Prosveti", kjer tudi dobivajo "Cankarjev glasnik" v zameno, so naročeni upravnik F. Godina in urednika Molek in Garden. Molek je tudi član Cankarjeve ustanove. Kar se cirkulacije tiče, je Chicago prvo za Clevelandom.

Vprašal sem, kako pa kaj Pittsburgh, kjer je "Naprej" doma? Slabo. Tam imamo samo enega dobrega naročnika, ki ima plačano naročnino in eno naročnico, ki nam dolguje že leto in pol. "Naprej" ga pa dobiva v zameno. Torej samo tri številke zahajajo tja. Ali nista naročena Witkovich in Spoler? Ne. Kaj pa Coverdale, Pa.?

(Za to naselbino sem ga vprašal iz razloga, ker so v nji navdušeni "naprejevcem") in mi odgovoril, da tam sploh nimajo naročnikov. Vprašal sem ga še za več drugih naselbin kjer se šopirijo, da so naprejeve trdnjave in povsod skoro en in isti rezultat.

Ker pa hočejo kazati Cleveland za svojo trdnjavo in za mesto največje cirkulacije Cankarjevega glasnika, naj bo na ljubo resnici povedano, da je te naročnike imel C. G. prej nego je nastalo "naprejevstvo" s svojim zgragarskim listom. Tudi o tem bi imel upravnik Zorko dosti povedati, pa mi je dejal, da zaenkrat molči, da se mu ne bo očitajo, da je on napravil spor kajti če bi slučajno Cankarjev glasnik nazadoval, bi valili krivdo nanj. Zagotovil pa mi je, da na pobalske napade v "Napreju" ne ostane dolžan.

Resnicoljub.

Na Kitajskem se po zaslugi slovenskih misijonarjev gode čudeži, kakor so se v Jeruzalemu v starodavnih časih. To zanimivo slovensko zaslugo med trpečimi Kitajci bom opisal v eni prihodnjih številki Proletarca, ali pa pod tem naslovom. — P. C.

Slovenci se kregamo zaradi števil. plač, statistik, sloge, združenja in takih vsakdanjih stvari, Hrvat pa se pretepa po piknikih in shodih in na "hrvatskih dnevih" zaradi vprašanja, kdo naj osvobodijo Hrvaško in jo vlada. Glavna tekma je med dobrombrani in komunisti. V Detroitu je v boju med njimi morala s svojimi kolčki posredovati policija. Upamo, da bodo prebili poletje brez drugih večjih nepravil.

Obnovite naročnino, čim vam poteče. S tem nam veliko prihranite.

Za deportiranje Bridgesa

Harry Bridges, rojen v Avstraliji, se je v tej deželi uveljavil z organiziranjem pristaniških in ladijskih delavcev na ameriškem Pacifiku. Njegov

HARRY BRIDGES

gova unija je pridružena CIO. Zelo se je zameril sliči uniji AFL, delodajalcem in reakciji, posebno v Californiji. Koncem junija se je začel proti Bridgesu naplavljanje v nameri, da se ga deportira, ako se mu dokaže, da je bil komunist in kot tak za nasilno stremogavljenje ameriške vlade. Bridges včlanjen v kom. stranki taj. dočim vladi špijoni in druge priče dokazujejo, da je on bil njen aktiven član in se deluje po njenih navodilih. Ker se kom. stranka navdušuje zdaj za demokracijo in sedanja ameriško vlado, je čudno, čemu naj bi bil še prestopel biti član v nji.

Ali bo mogla naša napredna skupina vse vzdržati?

V odgovor L. Kaferlu

Girard, O. — Kot član društva, ki je pri Prosvetni matici že mnogo let in ki je tudi ud (delničar) Cankarjeve ustanove, ki ji je prispevalo tudi v programno knjižico, in ki je pomagalo v marsikateri akciji za napredno delavsko stvar, sem popolnoma na lastno iniciativno napisal dopis v Proletarcu, priobčen 21. junija, v katerem sem izrazil svoja mnenja o raznih naših ustanovah iz svojih izkušenj, ne po "naročilu". Tisti v Clevelandu, ki me poznajo, vedo, da ne pišem po naročilih. Vedel sem, da se bodo nekateri zdržnili, češ kako si je upal dobiti korajžo izraziti svoje kritično mnenje na ta način. Pričakoval sem na svoj dopis tudi odgovor, ampak namesto odgovora sem dobil oseben napad, kakršnega bi od predsednika C. U. Louis Kaferla ne pričakoval.

Iz opazke, ki eika, da je bil moj dopis "naročen", sodim, da nekateri naši prijatelji v Clevelandu smatrajo, da le v Chicagu si upa kdo povedati svoje mnenje, s kakršnim se drugi ne strinjajo. Toda nikar ne mislite, da v okoliškin, oziroma v malih naselbinah samo kima. Kdor eika na besedo "naročen" dopis, slabo sodi sebe in druge. Saj menda vedo, da urednik F. Zaitz ne naroča dopisov od njih, ne od mene. Meni vsaj je znano, da je apeliral v listih in na shodih JSZ, da naj v Proletarcu vsakdo piše po svojem prepričanju — torej ne po naročilu. Naj pojasnim, da sem svoje nazore o razkosavanju naših moči najprvo razložil na seji tukajšnjega kluba JSZ, ko smo razpravljali o Proletarcu in Prosvetni matici.

L. Kaferle me predstavlja za nekakega grobokopa C. U. oziroma njene revije. Pravi, da je par sodrugov take šole kot jaz. Kar se tiče tega očitka, rečem, da se zase hočem vselej sam uveriti, kaj je na stvari, kadar čujem propagirati kako idejo ali ustanovitev podvzetja. Predvsem se vprašam, ako je stvar izvedljiva. Nočem se vjeti na mikavne besede, obljube in gesla. In če podvomim in ta svoj dvom odkrito izrazim, ali je to gaženje po naših principih? Ako govorimo in pišemo kritično o Prosvetni matici, C. U., Proletarcu itd., mar se naj nam to zameri ali šteje v zlo? Vsi ne moremo kimati in samo ploskati.

Sicer pa, saj vidimo, koliko je napravljenega s stališča principov.

Očitano mi je, da nisem naročnik C. G. Nevada je v naselbinah, da ta je naročen na nekatere, drugi na druge liste, pa si jih izmenjujejo. Tako jih imam tudi jaz nekaj na razpolago za čitati, med njimi C. G.

V kritiki name so se poslužili tudi imena urednika Cankarjevega Glasnika, češ, kako zmogel je slovenskega jezika itd.

Ko sem tisto čital, sem si mislil, ali se tele vrste kritiki še spominjajo, kaj so pisali in govorili o Kristanu, ko je urejeval Proletarca? Izhajal je v poslednjih letih Kristanovega urejevanja v taki obliki, kot jo ima C. G. Ko smo šli agitatorji Proletarca med ljudi in jih vabili, da se naj naroče ali obnove naročnino, si čul vsakojake očitke, češ, "mi čmo kajtenge, ne pa tiste 'bukve'". Marsikdo je "kikal" zaradi predolgih člankov, in le malo je bilo takih, ki so trdili, da preučeno piše in sicer tako slovensko, da jo le študiranci razumejo. Tako so natočevali in pikre so letele tudi od nekaterih izmed onih ljudi, ki so sedaj za C. G. Proletarce je bil zanič, članki predolgi, preučeni in kaj vem kaj še vse. Danes je istim ljudem vse razumljivo.

Radi naglašamo, da smo za skupnost čital sem sugestijo za združenje kulturnih ustanov itd. Nekateri to priporočajo iz prepričanja, drugi pa menda, da bi bili hvalisani v javnosti. Da bi pa res kaj napravili v prilogi tej akciji, kaj še! V dopisu sem tudi omenil, da nekaj zelo agilni sodrug za Proletarca so zdaj agitacijo zanj opustili in delajo za C. G. Seveda, tukaj je pa sporno vprašanje. Ako bi tako storili vsi agitatorji Proletarca, bi mu to gotovo ne samo škodovalo, nego bi tudi njegov obstoj prišel v nevarnost.

V Jontezovem pismu iz Clevelanda, priobčenem v Proletarcu, sem čital, da trditve o škodi Proletarcu stoji na lončenih nogah. Recimo, da bi pisec doslej agitiral za Proletarca, a bi to agitacijo pustil in delal za kak drug list. Naravno, da to škoduje onemu, za katerega je delal prej, ker bi izgubil agitatorja.

Moj argument je še zmerom, ali bo ta naša napredna skupina med ameriškimi Slovenci mogla vse to vzdržati? Po mojem mnenju ne, ker nas je premalo za oboje. Cankarjeva ustanova, Prosvetna matica in C. G. morajo s malimi izjemami hoditi po sredstvih v en in isti "žakelj", vanj pa mečejo svoje doneske in naročnine spet za vse skupaj eni in isti posamezniki in ena ter ista društva. Dokler bo dovolj dohodkov, se bo lahko gospodarilo, a kaj potem? Znana so mi društva, ki so dala P. M. in C. U., med tem pa smo čuli med članstvom opazke, "v bodoče pa nobenemu nič; so eni in isti, pa se dvoji-jo." Takole razkosavanje naših moči in virov pomeni, da kopljemo grob ne samo enemu litu, nego vsemu, kar smo zgradili doslej pod okriljem našega delavskega gibanja. Namesto, da bi sistem, kar smo že imeli, dali trdno gospodarsko podlago, pa si nakopavamo še več odgovornosti, dela in stroškov.

Omenil sem zadnjič, da če bi se zedinili za skupno delo, bi lahko dali Proletarcu Cankarjevo prilogo za leposlovno gradivo in urejevali bi jo pisatelj E. Kristan, katerega zdaj hvaležijo tudi nekateri izmed onih, ki bi ga pred leti najraje linčali, ki so ga napadali in mu ovirali njegovo delo.

Pri analiziranju mojega dopisa mi L. Kaferle podtika dnevnik Prosveto, dasi to popolnoma nič ne spada v naše argumente. Socialisti so ustanovili C. U. itd. Jaz pa vem, da je bilo zraven tudi nekaj takih, katerim je socializem zoprn in Cankarjeve ideje deveta briga. Agitirali so za C. U. iz svojih namenov. Morda kdo zato, da bi dobila tiskarna "Enakopravnost" novo delo. Iz Kaferlovega odgovora vidim, da tega slednjega nisem omenil napačno, kajti v njemu priznava, da je tiskarna Enakopravnost že imela to delo predno so vprašali za cene tudi druge tiskarne in šele ko so prišle cene drugih, je Enakopravnost pristala tiskati C. G. za enako vsoto kot jo je ponudila tiskarna češkega tednika Delnický Listy. Ni pa povedal, koliko več so ji plačevali predno so za ceno vprašali češko tiskarno. Razlike med unijsko lestvico v Ohio in drugod so mi znane brez posebnega pojasnila.

Spominjam se tudi agitacije za ustanovitev C. U. kakršna je bila v početku. Tedaj so pravili, da bo to predvsem clevelandaska ustanova. Ampak ker ni bilo zadostnega odziva, je morala iskati oporo tudi drugje. Čital sem nedavno v nekem dopisu, da se povprečno tudi z naročninami clevelandaska naselbina ni odzvala kakor bi bilo pričakovati, dobro pa so zastopane nekatere druge naselbine v Ohio in v Penni.

Tako sem še enkrat povedal svoje mnenje, ki je moje, ne pa po naročilu. To omenim, da ne bo spet kdo, ki se z mano ne strinja, namigaval, da pišem po naročilu, kakor je bilo v odgovoru L. Kaferla. Tudi ni potrebno obrniti vsako stvar v osebnost, kot je to storil dopisnik meni v odgovor. Postavil je "špičo" skoro pri vsakem stavku, potem pa drugim očitate osebnost.

Rečem še enkrat, centralizirajmo svoje sile, dokler je še čas, ker nas je premalo, da bi kam prišli, če ostanemo razdrobljeni. — John Tancek.

Ko to pišem, je edini rov, ki se obratuje v Blainu, št. 1. Delajo v njemu po en dan v tednu. Sredi julija — tako so pravili, so vanj instalirali nove stroje. Ako se bodo obnesli, jih bodo uvedli v vseh rovih, kar pomeni izgubo delo za polovico premarjarjev.

To pišem 16. julija. Moji hčerki Fredi se stanje še ni obrnilo na bolje. Niti ne vemo, kdaj bo mogla iz bolnice. Kar dve boleznii hkrati so pritisnili nanjo.

Slavje 35-letnice SNPJ, ki ga je priredila tukajšnja federacija dne 4. julija na Blainu, je dobro uspelo. Govornik je bil Matt Petrovich iz Clevelanda. Program je vodil podpisani, za delo na slavlju pa tega dne ni bil sposoben, ker njegove misli so bile v bolnici pri hčeri. Slavje je v zvezi vsemu zadovoljivo izšlo. — Joseph Snoy.

Kakšna bo bodočnost soc. gibanja v Zed. državah?

Chicago. — Na gornje vprašanje ne more nihče odgovoriti kot vedež, ker nobeden ne ve, kako se bodo sukale razmere v tej deželi niti skozi prihodnjih nekaj let. Vemo le, da kriza vtraja in fažimej se jača.

Za delavstvo je torej izredno važno, ali si bo socialistično gibanje moglo pravočasno opomoči, ali pa bo hiral. O tem predmetu bo na prihodnji seji kluba št. 1 predaval profesor Maynard Krueger. Vršila se bo v petek 28. julija. Člani, članice in somišljeniki so vabljeni, da ga pridejo poslušati.

Ker je tajnik Chas Pogorelec odošen, ga bo nadomeščal Joseph Drasler. Vsi, ki so imeli vstopnice za v predpradojo v korist minulega Proletarčevega piknika, so prošeni, da jih poravnajo na tej seji, da bo nam mogoče čimpraj podati točen izid prireditve. Dosedaj je klub izročil Proletarcu od priblika vsoto \$100. Mogoče ga bo še \$100, ako so razpečevalci vstopnijo tudi napravili svoj delež za ta prireditve. Mnogi so to storili.

Torej na svidenje vsi na klubovi seji v petek 28. julija.

P. O.

Dne 20. avgusta izlet na "kranjski hribček"

Chicago. — Federacija SNPJ za čikaško okrožje priredi v nedeljo 20. avgusta izlet na "kranjski hribček" (nad Stežiarnjem v Willow Springsu.

Ste naročnino že obnovili?

DR. LUBOMIR WALICKI

stava za komunikacijo. Reča se tudi s propagando. Walicki je dejal, da je prišel sem "neuročno", zgolj da obišče svetovno razstavo v New Yorku, a v resnici je bil njegov namen osebno govoriti s člani poljskega poslanstva v Washingtonu in s člani zvezne administracije, katere skuša pridobiti za čimvečjo naklonjenost Poljki v njeni sedanjii krizi.

Na poset v Ameriko je prišel poljski diplomat dr. Lubomir Walicki, ki je glavni urednik v poljskem minist-

stvom, ki so bili na tej seji, so se oglašali z Onealom, da bo moral socialistični pokret graditi politično stranko pod drugim imenom, kajti pod sedanjim masu noče glasovati za naš program. Beseda "socialistična" je lepa. Kar je nas prepričanih socialist-

poseben zastopnik poljske vlade na obisku v USA

Po New Yorku

Piše FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Leti 1913 je bila na govorniški turi po zapadu Emma Goldman. Prišla je tudi v Butte v Montani. Napolnili smo ji dvorano in poslušali, ko je udrihala po socialistih in jih klicala na debato. Butte je imel tedaj socialistično administracijo. Nič izmed lokalnih socialističnih vodij ni bil na shodu. Ona pa je vpila, da nimajo korajžje ne znanja argumentirati z njo, kajti če hočeš dobiti inteligentnega socialista, ki si kaj upa, moraš v New York ponj. Vendar pa jih je bilo v onih letih tudi drugod veliko.

New York je bil res intelektualno središče vseh radikalnih gibanj, izvenjski za I. W. W. In je še danes. V New Yorku je glavni stan komunistov. New York je bil mnogo let trdnjava organiziranega socialističnega gibanja v Zed. državah. Tu je izhajal socialistični dnevnik New York Call, tu je izhajal še izhajal največji židovski dnevnik Forward, ki je iz svojih prebitkov prispeval socialističnemu in unijskemu gibanju mnogo tisoč dolarjev, tu je Randova šola socialne znanosti, ki je res šola in služila socialistični stranki ter unijam, od tu se je razpečalo tisoče in tisoče knjig iz delavske literature, od tu so prihajali govorniki na socialistične in unijske shode v vse kraje Zed. držav. Tu je sedež dveh velikih podpornih organizacij, ki sta socialističnemu gibanju pomagale gmočno in v agitaciji.

Po smrti Morrisa Hillkuta je v newyorškem socialističnem gibanju postal frakcijski boj še oostrejši. Stara garda je bila suspendirana iz stranke in vodstvo pa izročeno novim ljudem. Spor se je končal z razkolom in posledica je tragična oslabitev socialističnega gibanja v mestu, v katerem je imelo za graditev stranke po vsi Ameriki največje oporo.

Neke sobote zjutraj sem poiskal v telefonski knjigi naslov urada soc. stranke v New Yorku, ga prepisal in šel na Times Square v podzemlje, da se s podolice odpeljem na cilj. Zena je šla istega dne na konvencijo svoje unije, pa sem valed tega potoval po mestu sami. Ko pridem na zapadni 17. cesti na naslov, ki sem ga iskal, in stopil v vežo k vzpenjači, me je operator vprašal, kam želim. Odgovoril je silno surovo, da urada soc. stranke ni več tu. Zide je menda še bolj navajeni vpiti drug na drugega kakor Slovenci. Odvrnil sem mu, da sem tujec v mestu in mi o selitvi tega urada ni bilo znano. Nato mi je povedal njen novi naslov. Ulica, kjer je sedaj urad, je lepša in črnci, ki je operiral vzpenjačo, je bil jako vljuden. "Teško, da bo kdo v uradu," mi je dejal. "Pridejo ob sobotah šele popoldne, pa tudi od drugih dnevih jako pozno. Delajo največ zvečer."

Res, urad je bil zaklenjen. Lahko bi si prihranil to iskanje, če bi bil najprvo telefoniral. Popoldne, ko sem se vrnil,

je bil urad odprt. Prostorna soba je razdeljena v predele, v katerih so delali ali pa se pomenovali mladi fantje in dekleta. Ker ima soc. stranka v tem mestu le še kakih 400 članov, je naravno, da ne more imeti toliko plačanih uslužbencev kot jih je imela, ko je bilo v nji okrog 4000 članov. Tudi gmočno pomoč somišljenikov je bila velika v onih časih. V uradu si mora zdaj pomagati s prostovoljnimi močmi, ki so pri volji dati po nekaj ur časa na teden.

V enemu predelu sem ogovoril mladega fanta in mu povedal namen obiska. Predstavil me je klerkinji. "Rad bi poizvedel to in ono o soc. stranki v tem mestu, o akciji za združevanje s socialno-demokratsko federacijo in take stvari", sem ji dejal. Odgovorila mi je, da so vsi, ki bi mi mogli odgovoriti na taka vprašanja ravno kar odšli na sejo soc. okrajne organizacije. Zborujejo v prostorih kluba Rebel Arts. Dala mi je vprašanje, da je njegovo ime Albino Zattoni in dela za italijansko socialistično organizacijo ter za njeno glasilo La Parola. Začela sva pomenek. "Kako uspeva JSZ?" me je vprašala. "Kako Proletarec?" Dobivajo ga v zameno za La Parola.

Mladi Italijan je dejal, da se z ostalimi ljudmi, ki delajo tu, slabo razume. Vzrok je, ker so italijanski sodrugi sklenili proglasiti svojo federacijo za avtonomno. V kratkem se bodo preselili v svoj urad. Dejal je, da se socialistična stranka skoro ni ne briga za borbo proti Mussolinijevemu fašizmu, za boj proti Hitlerju pa samo židovski sodrugi. "Taktika današnje soc. stranke je izolacija," je dejal Albino, mi pa smo mednarodni socialisti, ker smo kot priseljenci navezani zanimati se tudi za ljudi v Evropi, ne samo za Ameriko. Avtonomna italijanska socialistična federacija bo delovala za unije, delovala z vsemi, ki se bore proti fašizmu ne le tukaj nego tudi evropskemu, politično pa kakor bodo nanesele prilike v posameznih krajih. V New Yorku nedvomno z American Labor Party. Dejal je, da bo njihova prva briga dobiti v federacijo bivele člane, ki so odstopili vsled frakcijskih bojov, ali vsled stagnacije v soc. stranki. Mnogi teh bivših članov so vplivni odborniki in organizatorji v unijah. Koliko je Italijanov v New Yorku in okolici, mi ni točno znano, a jih je nedvomno precej več kot je vseh Slovencev v Zed. državah. Med to maso ima italijanska federacija sijajno priljubljenost za agitacijsko in prosvetno delo. Ako se bodo zanj zavzeli bivši tajnik Girolamo Valentini, bivši socialistični poslanec Vincenzo Vaccica in drugi, ki so hoteli avtonomno federacijo, ni vzroka, čemu ne bi mogla prodrati med množice italijanskih delavcev in med njimi razširiti svoje glavo.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Zdrženo državo (izven Chicago) in Kanado \$8.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Ciceru \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

NASLOV ZA LIST IN TAJNISTVO JE:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

silo. Ako pa ostanje le pri besedah, bo njihova federacija tudi v bodoče neefektivna.

Odšel sem na sejo okrajnega odbora. Dvorana, ki jo ima v najemu Rebel Arts nedaleč od urada soc. okrajne organizacije, potrebuje čiščenja in nekoga ki bi znesel vren nepotrebnost navlahe. Sodrugi v odboru razpravljajo o problemu pomožnih akcij za begunce. Dokaj časa so socialisti sodelovali s komunističnim odborom, ki je zbiral prispevke v pomoč lojalistom v Španiji. Ta problem so zdaj imeli na dnevnem redu. Sodrugi v New Yorku se ne zanimajo samo za begunce iz Španije, nego tudi za one, ki beže iz Nemčije. Ali naj še delujejo v pomožni akciji s komunisti? Razpravljali so ravno o Thomasovem pismu. Thomas je obljubil, da bo svoje stališče z ozirom na pomožne akcije in o odborih, ki jih vodi, razložil v Socialist Callu, kar je nedavno storil. Ne kateri na tej seji so ga kritizirali, češ, da njegova prva navodila glede sodelovanja niso bila dobra, ker smo pomagali komunistom. Znano je, da so oni nabraali veliko denarja, toda v pripevanju namen je šlo le kakih 40c od vsakega dolarja, drugo pa za kampanjo, za najemni dvoran, v katerih so sklicevali shode, za oglašanje, vzornice in dnevnice govornikom, za plače uradnikom itd. Vse važne pozicije, posebno še plačane pozicije, so imeli in imajo v takozvanem "severoamerikanskem odboru" člani komunistične stranke.

Rajše bi, da bi na tej seji govorili o problemih soc. organizacije, o organizatoričnem delu itd., a sem moral poslušati dobro uro časa razpravo, kako in s kom naj socialisti sodelujejo v pomoč beguncem. Ker mi je manjkalo časa, sem se od odbornikov in poslušalcev poslovil in jim želel uspeh pri njihovem delu, kot je običaj.

Sezona piknikov

North Chicago, Ill. — Pikniki v tej naselbini so v polnem zamahu. Vsako nedeljo imamo enega, večkrat tudi kar dva. Priredil ga, kakor vsako leto, naš socialistični klub št. 45 tudi letos, in sicer prihodnjo nedeljo 30. julija. Vrtil se bo na Stanovnikovi farmi na Buckley Rd., zapadno od Five Points.

Kdor se je udeleževal naših piknikov v preteklosti, ve, da je John Mahnič mojster v pripravljanju indijanske pečenke; obljublja, da bomo pekli tudi krompirjev, "mu je pritrtil blagajnik. Med prispevatelji je največ društev SNPJ, potem SSPZ, SDZ, par od drugih jednot, med njimi od JSKJ, in posamezniki.

"Enakopravnost" je poročala, da je ameriško poslanstvo v Španiji za Oparov slučaj poizvedovalo in prejelo odgovor, da je bil R. Opar obsojen vsled komunističnih aktivnosti. "Prestopek" je torej malenkosten in držati takega človeka v zaporu ne bo Francovi Španiji prav nič koristilo.

Francis Zakovšek.

Tomaž Cukale bo pel v Waukeganu

V nedeljo 15. oktobra bo imel koncertni spored v Waukeganu, v SND, Tomaž Cukale. To bo njegov prvi nastop med Slovenci v samostojnem sporedu njega samega. Tomaž Cukale želi pričeti s svojo pevsko kariero v Waukeganu, ker je to njegov rojstni kraj. Tu je zagledal — kakor se navadno izražamo — luč sveta. Bilo je to pred 29. leti. V Waukeganu pravijo, da kar se njih tiče, bo dvorana nabito polna. Tisti, ki Tomaža poznajo, pa prav tako obljublajo, da bo in on v polni meri izvršil vse, kar se od njega pričakuje.

Odložitev zboru dober ukrep

Springfield, Ill. — Klub št. 47 JSZ odobrava sklep ekskluzivno, da se od naša zbor vsi drugi leto namesto letos v jeseni. Do takrat bomo lahko bolj na jasnem glede soc. stranke, in tudi s sabo bomo lahko bolj na čistem.

Naš klub je edina soc. postojanka v tem mestu. Pred leti smo mnogo pomagali, da se je ustanovil tudi angleški socialistični klub in sodelovali z njim pri sklicevanju shodov itd. Tu-

Za izobrazbo mehiškega delavstva

Alejandro Carrillo, predsednik delavske univerze v Mehiki, ki je nedavno skupno s unijskim vodjem Teledanom vrnil s potovanja po Evropi, je na shodu prijateljev Mehike

ALEJANDRO CARRILLO

v New Yorku dejal, da mora biti ena temeljnih nalog vsakega smotrnega delavskega gibanja izobrazilno delo. Le tako se zavedajo unije in delavske politične gibanje v Mehiki v polni meri, je dejal Carrillo.

di par socialističnih konvencij in konferenc se je vršilo tu ob obilni udeležbi. Sedaj je med Amerikani spet vse mrtvo. Komunisti, ki so se unirili med socialiste, in trockisti so toliko časa delali z goro, da so klub uničili, zdaj pa tudi oni niso nikjer. Graditi ne znajo, za agitacijo niso sposobni, pa mora iti navzdol še tisto, kar so ustanovili drugi.

Klub št. 47 priredi piknik prvo nedeljo v prihodnjem mesecu (6. avgusta). Vrtil se bo v Slovenskem domu. Prične se ob 2. pop. Klub vabi na poset te priredbe vse. Na naših zabavah so bili ljudje vselej zadovoljni in bodo tudi v nedeljo 6. avgusta. Odbor bo skrbel, da bodo vsi dobro postreženi.

Joseph Ovca.

Sklad za osvoboditev Rudolfa Opare

V Napredku z dne 19. julija je izkaz prispevkov v sklad za osvoboditev Clevelandčana Rudolfa Opare, ki je zaprt v Francov Španiji. Nabralo se je do 3. julija \$472.35. Tajnik odbora je V. Coff in M. Petrovich. Blagajnik. Med prispevatelji je največ društev SNPJ, potem SSPZ, SDZ, par od drugih jednot, med njimi od JSKJ, in posamezniki.

"Enakopravnost" je poročala, da je ameriško poslanstvo v Španiji za Oparov slučaj poizvedovalo in prejelo odgovor, da je bil R. Opar obsojen vsled komunističnih aktivnosti. "Prestopek" je torej malenkosten in držati takega človeka v zaporu ne bo Francovi Španiji prav nič koristilo.

"Kolektivna" farma v Clevelandu

Cleveland, O. — Dostikrat beremo o kolektivnih farmah v Rusiji. Tu si je nedavno kupila farma federacija društev S. N. P. J., ki bo služila za izlete njihovemu članstvu. Oddaljena je kakih 15 milj od Slov. del. doma v Collinwoodu, blizu Heath Rd. Vzelo bo prilično časa, predno bo ta farma urejena za namen, v katerega smo jo kupili. Slavnostna otvoritev bo v nedeljo 6. avgusta, toda izlete društev nanjo že zdaj prirejajo. Akcija za nakup izletnega prostora smo že dolgo vršili in včasih je že izgledalo, da ne bo nič z njo. Pa smo tudi v tem oziru uspeli. — Poročevalec.

Relif potlačevan

Razni funkcionarji religijne akcij morajo pod pritiskom čezdalje bolj šikanirati ljudi, kateri so za svoje preživljanje odvisni od religijne akcij.

Za zrušenje Anglije

Hitlerjeva propaganda v flirrtanju z Rusijo zatrjuje, da če se Nemčija in Rusija zedinita za sodelovanje "proti kapitalizmu", bo imperializem Velike Britanije naglo razpadel, Nemčija in Rusija pa postaneta vodilni veleni na svetu.

Književni vestnik

Cankarjeva družba izda za prihodnje leto pet knjig — vse take, kakršne so ljudstvu k njegovi vzgoji potrebne. Odboru priznanje, ker je izvršil tako posrečeno izbiro. Med drugim bo obogatila slovensko prevodno književnost z velikim Gorkijevim delom in s Herman Wendelovo "Marseljezo". Zelo potrebno je delo, ki ga Cankarjeva družba izda na podlagi spisov dr. Antona Dežmota pod naslovom "Slovenski socialistični problemi". Odbor obljublja, da bo ta knjiga obravnavala na poljuden način najbolj pereča vprašanja v slovenski politiki. Zelo koristna bo knjiga Milice Stupanova o vzgojevanju otrok. Staršem bo izbrani pripomoček. Poleg teh knjig izda kolektor z različno vsebino. V Ameriki razpečava knjige Cankarjeve družbe knjigarna Proletarec. Letošnji ima še nekaj v zalogi. Štiri knjige, ki jih je izdala za letošnje, stanejo \$1.25. Kdor jih še nima, mu jih priporočamo v naročitev.

Mladinski list. V juljski številki Mladinskega lista ki ga izdaja SNPJ za člane svojega mladinskega oddelka, nadaljuje I. Molek v angleščini spis o razvoju te jednote. Izmed starokrajških sotrudnikov je v tej številki zastopan Ivan Vuk, izmed ameriških pa Mary Jugg, Katka Zupancič in Louis Jartz. Andrew W. Fur'an nadaljuje s svojim opisom Slovenije in drugih krajev v Evropi, v katerih je bil lani s starši. Številka je seveda polna tudi dopisov mladim članom in raznih drugih spisov, pesmi ter slik.

"Njiva." Mesečna revija tega imena, ki izhaja v Buenos Airesu, je stopila z junjsko številko v tretje leto. Izdaja jo Delavsko kulturno društvo Ljudski oder. V uvodniku k doletnemu jubileju pravi urednik, da "Njivo" pišejo izključno delavci in delavke po dovršenem trudopornem delu. Urejevana je v svobodnemiselnem delavskem duhu. V Buenos Airesu izhaja tudi tednik "Slovenski List", ki ima liberalne smernice, a priobčuje tudi poročila in oglase o verskih aktivnostih med Slovenci.

"Človek — od kod in kam..." Knjiga s tem naslovom je izšla v založbi "Slovenskega sela" v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 28. Njen avtor je Ivan Gol-Voj. Stvar je filozofska, menda temelječa na takozvani krščanski filozofiji, vendar kronikar ne more reči o nji nič določnega, ker knjige še ni prečital. Obsega 224 strani, je vezana v platno in stane okrog \$2.

Mesečnik "Zarja", glasilo Slovenske ženske zveze, je napolnjen v juljski številki večina z zapisnikom njene konvencije, ki se je vršila meseca maja na Evelethu, Minn. Mnoge članice opisujejo v Zarji in v drugih listih svoje vtise s skupnega potovanja v stari kraj, ki so ga izvršile lanske leto.

"Novi Svet", ki ga izdaja tiskarna "Edinost" v Chicagu, "specializira" z opisovanjem posameznikov, njihovih naselbin, trgovin, obrtnih, društev, cerkva itd. Ako bi bili ti podatki pisani s stališča koristiti zgodovinski kroniki in obogatiti vir za iskanje podatkov o našem narodu v posameznih krajih, bi bila stvar dobra. Toda prirejena je s stališča ogajati ljudem, katere se omenja, opisuje in hvali, zato da se jih pridobi za naročnike in podpornike. Urednik te revije sta Rev. Trunk in John Jerić. Slednji je tudi njen glavni gospodar. Urednik M. Trunk ugotavlja v uvodniku v junjski številki, da je marksizem "hiša na pesku", nacizem ravno tako in nič manj fašizem — vsi trije so "hiša na pesku". Članek je teoretičen ali tako nekako.

Magazin "Crossroad", ki izhaja v Clevelandu (ustanovljen je bil nedavno), je objavil med drugim Cankarjevo "Njeno podobo" v prevodu Anthony J. Klancharja. Literarni kritik Richard Peters pravi, da se je Klancharju prevod delikatnega Cankarjevega dela jako posrečil. (Po "E.")

Tone Seliškar: Hudournik. Povest za mladino. Tone Seli-

škar, ki je čitateljem Proletarca in Am. druž. koledarja dobro znan, piše zdaj veliko za mladino. Je sourednik mladinske revije "Razori" in piše tudi daljše mladinske povesti. Ena teh je "Hudournik". Izšla je v knjigi na 94 straneh v založbi "Razorov". Ocenjevalci v starem kraju so o nji prav pohvalno pisali in je res dobro delo, škoda, ker je dobre knjige med Slovenci v Ameriki tako težko širiti, kajti "Hudournik" je poučna in zabavna za vsakega čitatelja.

"Glasilo KSKJ" je izšlo dne 19. julija v slavnostni obliki s priložo 8 strani, tiskana na finem papirju, v počastitev otvoritve novega glavnega urada v Jolietu. To slavlje se je vršilo 23. julija.

Slovenske gostilne v Detroitu

Detroit, Mich. — Slovenska naselbina v Detroitu ni kompaktna, zato tudi nimamo pristno slovenskih gostiln. Izjema sta dve, ki so posest klubov — namreč v Slovenskem narodnem domu in v Slovenskem delavskem domu. Ti dve sta za člane, vendar pa vzlic temu splošno zbirališče Slovencev.

Največjo gostilno (slovensko) imajo rojaki Peter Benedict, Andrew Grum in J. Černe. V nji je prostora za več sto ljudi. Skoro vsak večer pleše v nji par sto ljudi, kar je znamenje, da so omenjeni trije rojaki dobro uspeli.

Jako uspešno vodita gostilniško obit Joseph in Anna Kotar nedaleč od Slovenskega delavskega doma. Tudi ona dva imata fino restavracijo, kakor jo ima trojica Benedict-Grum-Černe; ker sta daleč narazen, med njima ni nikake konkurence.

Točilnici v Slov. nar. domu na John R. in v Slov. delavskem domu na Livernois sta zgolj zbirališče rojakov. V njima lahko vsakdo rešeta dnevna vprašanja, se veseli ali pa argumentira po domače. Enako v vsaki drugi slovenski gostilni v tem mestu.

V Detroitu je še nekaj drugih slovenskih gostilniških prostorov, ki večinoma prav tako vodijo kšeft, kajti kompaktne slovenske naselbine pri nas ni.

Dobil sem pred nekaj meseci še eno gostilno. Imenuje se Huntington Inn. Njen naslov je 1975 Woodward Ave. Obratuje jo Louis Benedict, sin našega starega znanca Petra Benedicta. Otvoritev slavlje bo 28., 29. in 30. julija. V vseh slovenskih lokalih, ki so tu omenjeni, in v drugih, so naši rojaki v Detroitu, in oni iz drugih krajev, ki pridejo sem na obisk, dobro došli. Nič se ni še pritoževal, da je bil slabo postrežen ali neprijateljsko sprejet.

Detroitčan.

Italijani pokupili vstopnice ljubljanske opere v Trstu

Sporazum med Italijo in Jugoslavijo je imel za posledico, da je ljubljanska opera pred dvema letoma dobila namig, ki se je sprejemil v povabilo, da naj pride v Trst in nato na Reko predvajati operne predstave v slovensčini. To se je zgodilo. Gledališče v Trstu je bilo nato lačno polno slovenskega občinstva iz raznih krajev Primorske, ki je ljubljanski operi prajelo navdušene ovacije. Tajni zaupniki italijanske policije so to opazovali in poročali.

BARETINCIC & SON

FOGREBNI ZAVOD
Tel. 1475
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Ciceru in Berwynu.

Parkview Laundry Co.

FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
Telefoni: CANAL 7172—7173
1727-1731 W. 21st Street
CHICAGO, ILL.

Hi predstojnikom da se te ovačije čisto lahko smatra ob enem za demonstracijo proti Italiji.

Ljubljanska opera je bila spet povabljen v Trst in slovensko občinstvo na Primorskem je hotelo spet pokupiti vstopnice, toda zanj jih je bilo na razpolago le dve petini, ostale tri petine vstopnic pa so dobili Italijani. Člani ljubljanske opere so bili spet deležni aplavza, ki pa je bil bolj aplavz iz vladnosti kot odobravanja. Slovenci pa se zaradi obilice italijanskih oči niso upali pokazati navdušenja, kakor so ga pred dvema leti.

"Istra", iz katere to posnemamo, pravi, da za enkrat tem pojavu neče pisati. Med vrsticami to pomeni, da bi rada, pa ne sme.

Škoda po povodnji v Sloveniji

Povodnji, ki so divjale v nekaterih krajih Slovenije to leto, so povzročile približno 50 milijonov dinarjev škode, še veliko več pa po Hrvaškem in v raznih drugih delih Jugoslavije.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

JULIJ

WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. julija.
CLEVELAND, O. — Piknik soc. kluba "Delavec" št. 28 JSZ na Zornovi farmi, Bradley Rd., Brooklyn, v nedeljo 30. julija.

ARMA, KANS. — Piknik kluba št. 21 JSZ v nedeljo 30. julija na Novakovi farmi v kamp 50.

AVGUST

SPRINGFIELD, ILL. — Piknik kluba št. 47 JSZ v nedeljo 6. avgusta.

Canonsburg, Pa. — Piknik kluba št. 118 in Konferenca JSZ za zap. Penno 20. avgusta na Drenikovem parku v Strabane, Pa.

CLEVELAND, O. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 20. avgusta ob 9. dopoldne v Slov. nar. domu, St. Clair Avenue.

MILWAUKEE, WIS. — Piknik kluba št. 37 JSZ v nedeljo 27. avgusta v Kuzmatovem parku na W. Beloit Rd. in So. 92nd St., West Allis.

CHICAGO. — Piknik pevskega zbora "Sava" v nedeljo 27. avgusta pri Valentina Kobalu, Clarendon Hills.

OKTOBER

CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 29. oktobra v dvorani SNPJ.

NOVEMBER

CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 26. novembra v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Koncert soc. Zarje na Zahvalni dan 30. nov. v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

CLEVELAND, O. — Plesna veselica kluba št. 49 JSZ na božični dan 25. decembra v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

CHICAGO, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 1 dne 31. dec. 1939 v dvorani SNPJ.

1940

MAREC
CHICAGO, ILL. — Priredba v korist Proletarca v nedeljo 4. marca v dvorani SNPJ.

APRIL

CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 31. marca v dvorani SNPJ.

JUNIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v nedeljo 30. junija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily
At 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

WORKERS STUNG AGAIN

What chance do the workers have of getting favorable legislation passed or even—as in the present WPA layoffs—of stopping vicious destructive maneuvering in a reactionary packed congress of Republicans and Democrats?

Any blind man can see that it is a very slim one indeed. And the sooner labor realizes and prepares for it through political organization the sooner we stand some chance of improving our economic conditions.

Socialists have been desperately struggling to put this message across to the workers from one election to another but the old-line politicians succeed in bluffing enough votes through empty promises, to get elected everytime.

The miserable deal that has been meted out to labor in states like Pennsylvania, Minnesota, Wisconsin and Oregon should serve as a perfect object lesson to the workingman when he goes to the polls in the future.

We sincerely hope that it will.

Just Think Of It!

With labor united in protest, it is inconceivable that congress can go home without taking action to correct the intolerable conditions imposed on the WPA workers by a bloc of reactionaries, says David Lasser.

It should be inconceivable, since labor is united in seeking an amendment.

But one can conceive of a good many things in connection with a congress which could pass such a bill in the first place—especially when one contemplates the conduct of more than 300 members of the house at the time when the bill was passed. They arose from their seats and cheered when they had passed the bill to hamstring the unemployed, to make them work twice as long for a starvation wage, to toss thousands of them out on payless furloughs, and to toss about 1,000,000 of them out permanently.

The congressmen get paid at the rate of approximately \$200 per week. Congress stays in session about half the time. The other half of the time they also have a "furlough." Does their pay stop? Not so you could notice. They get their \$200 a week when on furlough, while their secretaries look after the routine business of the office and themselves look after their political fences or what have you.

And they cheered when they had given payless furloughs to workers who do not get half as much in a month as a congressman gets in a week!

There are some congressmen who do good work, but there are some who are not nearly as useful as an average WPA worker.

That's the bunch we have to deal with. Even so, workers have votes, and the concerted drive of all the workers for an amendment ought to succeed. At the moment the prospect is rather blue.—Milwaukee Post.

TOUCHY CONDITIONS IN EUROPE

Will there be war in Europe or not? If not, there will not be war.

Even an infallible editor is stumped by the question. It has everybody stumped, in Europe and in America, except perhaps the totalitarian countries. They probably know there will not be any war unless they make a miscalculation and overstep themselves.

Like all bullies, dictatorships are cowards who pick on the little fellows. They do not want a fight with anyone of their own size. They like to make brutal and cowardly attacks on little countries like Ethiopia, Austria, Czechoslovakia and Albania. They like to make brutal and cowardly attacks on underdogs like the Loyalists in Spain when a well-financed rebellion starts.

But it is not likely they would care for a full-sized war with major powers such as England, France and Russia.

They want the spoils that might come from a victorious war, however, without fighting for them.

Hence their game of bluff. The game is to demand this, that and the other, to make threats, and to make such military sorties as they think the big powers will stand for without fighting. They have made notable gains of territory in this manner. Undoubtedly they hope to make more.

So, the world is kept on edge, by them in Europe, and by their pal, Japan, in the Far East.

There is clearly some limit to what the big powers will stand for. Should the dictators overstep the limit, there

will be war. If not, there will not be war.

It is to be well noted that those three countries—Germany, Italy and Japan—are the ones that keep the world's nerves on edge, and they no doubt have a silent partner in Spain. Other countries want peace. Of the three, there was originally some excuse for Germany to be recalcitrant, having been badly treated as the defeated country at Versailles. Italy and Japan never had any such excuse; they were aligned with the allies in the World War and were on the victorious side. And Germany's excuse has faded out. The Versailles treaty is dead. Under the Nazis, Germany has become an aggressor, seeking, not merely German territory, but the territory of non-German peoples such as the Czechs.

—Milwaukee Post.

Boake Croaks Along

We have frequently marvelled at the daily insipidities of some of our columnists, wondering what it is that gives their gibberish such an air of authority. Recently, for instance, we have been surveying the product of Boake Carter. What it is that makes his stuff so world-shaking that it should be peddled to over 7 million readers daily is beyond us.

In one week's time, for instance, he had all of the following to say: Of America's interests in the Far East the Japanese are our friends; they like us and want to throw business our way. Why waste our sympathies in China and play the game of Britain and France? The Japanese Boycott: Boycotts ruin both sides; why put ourselves on the skids? Our Foreign Policy: Roosevelt is dragging us into war on the side of the democracies. We have no quarrel with the totalitarians. We must be practical and isolationist. The Administration's Monetary Program: F.D.R. is a tool of the Money Barons. His overwhelming desire to crusade for world ideals with luckless Americans as his tools, makes him, in turn, the tool of our financial rulers.

The gentleman is not only dumb; he's dangerous. —Murray Goldman in "Not Fit to Print."

Feverish activity is often mistaken for achievement.

Maynard Krueger Will Speak at Branch 1 Meet

Chicago, Ill.—Prof. Maynard Krueger, member of the National Executive Committee of the Socialist Party, will speak at the next meeting of Branch 1 JSF, Friday, July 28 at the Slovene Labor Center.

The subject of his talk, "Future of the Socialist Party in United States," is one of such great importance that every last member should make it a point of duty to be present at this meeting.

Important reports will also be given including one on the outcome of our July 4th picnic.

Don't stay away from this important meeting.

VISITORS

Chicago, Ill.—Mr. and Mrs. Frank Boltezar Jr., Pueblo, Colorado, stopped at the Slovene Labor Center last week on their way to the New York World's Fair. Frank is one of the Colorado comrades who helped make the fine collection for our Sustaining Fund at the recent SNPJ celebrations in Pueblo and Walsenburg.

From Girard, Ohio, Anna Rovani, Irene Rovani, Steve Bozick, and Mary and Dorothy Selak, visited at the Center. From South Chicago Joseph Hrvat, and from New Alexandria, Pa. Frances Globokar.

From Cleveland, Ohio, Math. Mesec was in town and stopped in to say "Hello!"

Among the Vacationers

Lefty Lotrich and Emil Hrast postcard from Johnstown, Pa., with regards from the entire Rak family whom they visited on their sojourn through Western Pennsylvania.

Anton Zaitz and family write from Ely, Minnesota, where they say the "big ones" are biting fine, and they landed a five-pound pike the first day out fishing.

Other Chicagoans in Minnesota this week are Mr. and Mrs. Charles Pogorelec, Mrs. Frances Artach and Alice Artach of Waukegan.

Joe Turpin and family postcard from Johnstown, Pa., where they visited the Rak and Langerhols families on their way to New York and the World's Fair.

The fishing waters of Minnesota have attracted Joe for a number of years past, resulting in a tasty fish fry here at the Center each July on Joe's catch. We are all going to miss it this year.

Cook County Party News

Reserve — August 13

Herbert Zam, editor of the SOCIALIST REVIEW and Lillian Symes, author of REBEL AMERICA, will be guest speakers at a dinner sponsored by the Cook County Socialist Party Sunday, August 13. The subject to be discussed is one of vital interest to all progressive-minded people, "THE SOVIET UNION TODAY."

More details as to location, etc., later.

Debs Labor School

About thirty students are attending session at the Debs Labor School every Wednesday night from 7:30 to 9:30 P. M. at 549 W. Randolph. You still have time to join the classes.

YPSL Training Camp

Comrades can spend weekends at the YPSL training camp near South Haven, Michigan from now until August 13. The camp is about 135 miles from Chicago, at a roomy farm house just a short walk from Lake Michigan. Ten acres of grounds, facilities for swimming, baseball, cycling, horseshoes and volley ball, are available. Serious minded comrades may have access to the camp library of several hundred books and pamphlets. Visitors may participate in camp life and activities.

The cost from Friday supper through Sunday dinner is only \$3. Application should be made thru Robin Myers at the national office. Harry Fleischman, Organizer.

Profits of Religion

By UPTON SINCLAIR

Those who use the church and religion as a source of income and a shield to privilege have much to fear from this book.

Powerful churches or fly-by-night sects — whoever selfishly profit by religion or prostitute it to serve the exploiting classes are shown up in their true colors. Sinclair spares no one nor does he mince words.

Price \$2.50

Order From:

PROLETAREC, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

There has been a marked improvement in the editing and the contents of the Socialist Call for quite some time now. It is regrettable, therefore, to learn that insufficient funds will keep the national office from publishing the Call with regularity. The appeal which has just been issued by the Socialist Party for a sustaining fund and for sufficient money to pay up the old printing bill should receive the full response of every comrade. If we are to have a Socialist Party, we must have a Socialist paper. In fact, we are not going to have a Socialist Party of any size until we do have a more widely read Socialist paper. Despite every confusion that has arisen in the ranks of the Socialists of America, and for that matter among the laboring masses everywhere, there is a possibility to bring our message before the people and have it absorbed. Of course, the Socialists will have to have a more spirited program if they are to lead in the formation of a workers political party. The things we have been calling for and preaching about are being put into existence by the reformers. We will have to designate a more thorough path in order to draw attention and support.

Comrades of Branch No. 1 are urged to attend the next meeting Friday, July 28th, at the Center. Professor Maynard Krueger will speak on the future of the Socialist movement. This summer the writer has traveled considerably and has met with many of our old comrades and sympathizers and knows that the field is very fertile for Socialist activity. What we need to do is to secure sufficient funds to put the necessary organizers into the field and bring many of the people back into the Socialist movement. What Maynard Krueger will have to say on the subject will be interesting and since he is in position to speak in authority, what he has to say will be worth while listening to.

This boy Harry Bridges of the Pacific Coast is getting the publicity of his life. Because of the hate for him the bankers and industrialists and shipping interests of the Pacific coast, he has come up from an obscure position to one of the most widely known persons throughout the world. The interests of capital are trying to deport Bridges to his native land, Australia, not so much because he may or may not be a Communist, but because he has shown that he could be a true and fearless and capable leader of working men. Under his guidance, many of the AF of L reactionary leaders of the waterfront workers have been disposed of through democratic procedure. We understand that the waterfront workers now work under much better conditions and receive much better wages under Harry Bridges' leadership of the waterfront workers union than ever before. It matters not to us so much then, whether he is a Communist or not. It seems more important to know that he cannot be bribed and that he is a conscientious union leader. Those are the important things to judge him by. Hence, we should give our full moral support to him in the hours in which the capitalists are trying to dispose of him. In a pamphlet recently prepared, the Harry Bridges Defense Committee tells a number of important things about this man. It will interest you immensely, so get yourself a copy.

JSF CONFERENCE IN CLEVELAND AUGUST 20

Cleveland, O.—Secretaries of all JSF Branches and other organizations, fraternal and cultural, affiliated with the Federation's Educational Bureau, have been notified by secretary, Louis Zorko, that the date of the next Conference is Sunday, August 20, in the Slovene National Home, St. Clair Ave.

A number of very important subjects are on the agenda, hence the need for a good attendance and lively discussion.

All member-organizations of the Educational Bureau are urged to elect and send as many delegates as possible.

LAST BODIES TAKEN FROM RUINED MINE

In Providence, Kentucky, last week, rescue workers found and removed the bodies of the last nine miners making a total of 28 victims in one of the worst mine accidents in Kentucky mining history.

Dust explosion is given as the cause of the accident. In reality, it is nothing more than a repetition of the old story—the company skimping along, cutting down operating expense in order to realize a bigger profit, and the miners paying for it by sacrificing their lives.

We have heard much of late about socialized medicine. The Government started to prosecute the American

Benched!
NOT TOLD IN SCHOOL BOOKS

The Why of the WPA Protest Strikes

The hostility of the hide-bound reactionaries in congress toward unemployed persons on the WPA is now bearing bitter fruit in the WPA strikes.

Tory Republicans and Democrats in congress were able to line up a majority vote to shoot large holes in the national relief program under the guise of economy.

What they did to the WPA was a sickening example of black reaction defeating human rights and welfare. And, of course in seeking to wreck relief, the congressional reactionaries have no program of their own to offer in its place.

The snap reaction of some unthinking people to the WPA strikes is likely to be, "What are they striking about? The government is giving them jobs, isn't it, and paying them with the taxpayer's money. They ought to be grateful."

Well, let's take a look at the facts behind these WPA protests. The congress only by the skin of its teeth passed a WPA appropriation bill just before the deadline—otherwise the entire WPA program would have come to a stop. It appropriated only about 60 per cent of the amount that well informed experts agree is needed, as a conservative estimate.

As a result, about a million persons during the next 12 months will be turned back on local relief, which is already hard-pressed and cannot properly take care of these unfortunate.

The WPA bill enacted by the conservatives boosts the number of hours from 85 to 130 that the WPA worker must put in for the same pay. This is

in effect a drastic hourly wage cut, which is likely to be reflected in wage cuts in private industry. Wage cuts mean deflation—at a time when the country is trying to climb the slope of recovery.

Skilled workers on the WPA who have been receiving hourly rates in line with what is paid for similar work in private industry, are now to be cut to a scale below that for common labor.

The bill provides that within the next 60 days everyone who has been on the WPA for 18 months or more must be laid off for 30 days without pay, with no assurance of getting back on the WPA rolls.

This is a cruel, unjust provision. WPA workers with families cannot save anything on the \$50 a month or so they have been getting. How are they supposed to get by for a month without income—by plain starvation?

The new WPA bill junk's the Federal Theatre projects, which have given employment to thousands of persons and resulted in the production of fine plays—even in the estimation of hard boiled dramatic critics. Other "white-collar" projects face extinction under the requirement that the localities must meet 25 per cent of the cost—few localities have such funds available.

The foregoing is only a brief outline of what the new WPA law does to the thousands of persons who are forced to seek public employment of this kind through no fault of their own. Their grievance is very real; their justification for protesting quite clear.—The Progressive, Madison, Wis.

DANZIG AND THE POLISH CORRIDOR

Contrary to a rather general opinion, the free city of Danzig and the Polish corridor did not originate with the Versailles treaty.

The treaty restored them but did not originate them. The Polish corridor was a part of Poland for 300 years, and Danzig was a free city in connection with it. Frederick the so-called Great annexed them when he partitioned Poland in 1772.

It is claimed that Nazi culture is imperiled in Danzig. As if anything Nazi could be dignified with the good word "culture!" The Nazis are in control of Danzig, hence their alleged culture is in no way imperiled and there is not the least reason for the Hitlerites to seize the city on that account.

But of course that is only an excuse. The idea is to encircle Poland, deprive that country of access to the sea, and eventually dismember it again and make it either a part of or subject to Germany. Danzig in itself is not worth fighting for, but Danzig as the opening wedge to the destruction of Poland is something else.

Poland undoubtedly realizes this, as do England and France. So it happens that a city and a strip of land assume far more importance than their intrinsic worth would account for.—Milwaukee Post.

DIRECT ATTACK ON LABOR

Unless popular pressure changes its plans, Paramount Pictures will soon release a feature film which is described by observers as "a direct attack on labor."

The picture, "Our Leading Citizen," is called "the most vicious anti-labor script that has ever been turned out in Hollywood."

In typical Hearst fashion, "an agitator" goes in for violence, shooting, provocation, demagoguery and a conspiratorial alliance with the hired-thug strike breakers.

Organized labor should be on guard for it.

Whoever produces anything by weary labor, does not need a revelation from heaven to teach him that he has a right to the thing produced.

Sawdust Caesar

Once a roaring lion before Hitler came to power, Mussolini has receded into the background and while his kept press barks now and then the Duce has been silent for weeks. It is a far cry from March, 1934, when he mobilized troops to prevent Hitler meddling in Austrian civil war, far from the following July when Hitler's Austria and imprisoning Mussolini's friend, Chancellor Dollfus, to be followed within a year by Hitler seizing Austria and imprisoning Mussolini's other friend, Chancellor Schuschnigg.

The Duce has also emerged from Spain with an empty bag compared with the loot Hitler has; his old friend, Poland, is now under pressure from Hitler and the same thing is true of his old pal, Hungary, while it is no secret that Hitler is getting increasing control of the Duce's police and army so that the former lion is now the squeaking mouse, his army and fascist leaders are peeved, and many Italians are bewildered. The Sawdust Caesar of Rome is a case of one criminal being outmaneuvered by another. —New Leader.

Geneva Labor Conference Urges World Peace Parley

The Workers' Delegates of thirty-five free nations, assembled in Geneva, Switzerland, to attend the 1939 session of the International Labor Conference, adopted a strong resolution praising President Roosevelt for his untiring efforts to prevent war and approved his recommendation that a world conference be called to investigate problems that threaten the peace of the world with the object of finding just solutions without resort to force.

CAN'T FIGURE IT OUT

The ardent New Dealers in Washington and everywhere never were so flabbergasted as they are now. The cause of their consternation is, of course, the president's surprise appointment of Paul V. McNutt as head of the new Federal Security Administration. They regard him as anti-labor, anti-liberal, and some even think he is a Fascist. They can't figure it out.

BRIDGES TRIAL OPENS

CIO West Coast director and president of the Intl. Longshoremen's & Warehousemen's Union, H. Bridges, on trial for his labor activities gave the following answers to questions put by U. S. deputy commissioner of immigration and naturalization:

"Are you an alien" and "Are you or have you ever been a member of the Communist Party?" To the first he answered, "Yes," to the second, "No."

It is expected the trial will last a month.

"Kindness-to-Animals" Franco

Head of the bullfighters' syndicate in Spain has announced that morphine injections henceforth would be given to all horses used in bullfights to ease the suffering of the horses if they are gored.

Under Franco's regime only human beings are allowed to suffer.

"SOCIALIST REVIEW"

The May-June issue of the SOCIALIST REVIEW, official theoretical organ of the Socialist Party of the United States, edited by Herbert Zam, has come off the press and can be secured from the National Office, 549 W. Randolph St., Chicago.

Among its contents are the following articles: The New Deal and Labor by Harry W. Laidler, Labor's New Battle Front, by Frank N. Trager, Auto Workers Face New Tasks by Ben Fischer, War and Peace on the Campus by Robin Meyers, Fascist Tactics in Latin America by Fernando Leon De Viviero, and The Fascist Organization of Society by Otto Bauer.

Price per single copy 15c, for 12 issues \$1.50.